



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

בעניין: עו"ד שמעון דיסקין

התובע

בעצמו

נ ג ד

הוצאת עיתון הארץ בע"מ

הנתבעת ע"י ב"כ עו"ד תמיר גליק (ליבליך- מוזר משרד עורכי דין)

1

2

פסק דין

3

4

1. לפני תביעה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה - 1965 בעניינם של "טוקבקים" שפורסמו באתר אינטרנט אותו מפעילה הנתבעת.

5

6

7

כללי

8

2. הנתבעת מוציאה לאור של עיתון "הארץ" וכן מפעילה של אתר אינטרנט אשר

9

כתובתו www.haaretz.co.il (להלן – "אתר האינטרנט" או "האתר"). במסגרת האתר

10

מתפרסמות כתבות אשר לקוראים ניתנת אפשרות לפרסם את דעתם ולהגיב עליהן

11

באמצעות "תגוביות", הידועות בכינוי טוקבקים (talkback).

12

13

3. יצוין בהערת אגב, כי השימוש במינוח טוקבק (מילה שמקורה בלשון האנגלית) עבור

14

מערך התגובות באינטרנט, הינו ככל הנראה יחודי לשפה העברית (כך לפחות נכתב

15

באתר "האנציקלופדיה החופשית" ויקיפדיה).

16

17

בדיון שלהלן יעשה שימוש לסירוגין במונח טוקבק ובמונחים תגובה או תגובית.

18

19

4. התובע, שהוא עו"ד לפי השכלתו ומשלח ידו, נוהג לשלוח טוקבקים לכתבות

20

המתפרסמות באתר האינטרנט של הנתבעת וכן באתרי אינטרנט אחרים כגון ynet ו-

21

.nrg

22



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 5. התובע נוהג לשלוח את תגובותיו, כאשר הוא מציין את שמו האמיתי ואת מקום
2 מגוריו. על פי רב, התובע אינו מציין את מקצועו, אך עושה כן לעתים.
3
- 4 6. התביעה שלפני הוגשה לפי חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן – "חוק
5 איסור לשון הרע" או "החוק") והיא מתייחסת באופן ספציפי ל-3 טוקבקים אשר
6 פורסמו באתר הנתבעת ביום 23.6.06, בזנבה של כתבה בשם "עין תחת עין" מאת
7 העיתונאי יואל מרקוס.
8
- 9 7. כתבתו של מר מרקוס (נספח ה' לתצהיר התובע) עסקה בשאלת התגובה הראויה
10 לירי הקסאמים מרצועת עזה לאזור שדרות.
11
- 12 הכתבה גררה בעקבותיה לכל הפחות 269 תגובות (ר' נספח ה' הנ"ל), ובהן שלוש
13 התגובות נשוא התביעה, וכן כמה וכמה תגובות פרי עטו של התובע.
14
- 15 8. התגובות נשוא התביעה שלפני, הן חלק מרצף תגובות אשר יש לו רלבנטיות לטיעוני
16 הצדדים לתביעה. משכך, יזכרו להלן גם תגובות אשר אינן כשלעצמן, הבסיס הישיר
17 לדרישת התובע לפיצוי. כל התגובות שיצוטטו, יובאו כלשונן (לרבות טעויות סופר או
18 טעויות לשון).
19
- 20 9. התגובה הראשונה הרלוונטית לדין בתביעה שלפני, היא תגובה שנכתבה על ידי
21 התובע. הנתבעת רואה בתגובה זו, פרי עטו של התובע, את "ריית הפתיחה".
22
- 23 התובע שלח בשעה 08:02 תגובה (מספר 42), תחת הכותרת "**שתי עיניים תחת**
24 **עין אחת**". בגופה של התגובה האמורה נכתב:
25
- 26 "כתבה מעולה של עיתונאי ותיק ועייף, אך מידי פעם מבריק.
27 רק דבר אחד צריך לתקן: מי שבא לעקור עין מחברו, שלא יתפלא אם
28 יישאר בלא שתי עיניו, אוזניו וחלקים אחרים של הגוף."



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 10. בסמוך לאחר מכן, בשעה 09:14, שלח התובע תגובה נוספת (מספר 56), תחת

3

הכותרת "לחבר יוסי שוורץ" ובה נכתב:

4

5 "לאחר ניסיון התנקשות בלנין, נקבע כי על כל נציג השלטון הבולשבסקי

6

הרוג יש להרוג 100 נציגים של "מעמדות הנצלנים".

7

זאת התשובה הקומוניסטית ההולמת.

8

ועוד: בעת המרד של האיכרים (מעמד מנוצל, הקרוב ביותר למעמד

9

הפועלים) במחוז טמבוב, ניתנה הוראה ישירה של לנין לקחת בני ערובה

10

מבני הכפר ולהוציאם להורג אם המורדים לא יסגירו את עצמם.

11

ועוד: טרוצקי וטוחצ'בסקי הפעילו נשק כימי (!!!) נגד המורדים

12

המסתגרים ביערות, הרגו את כולם והרעילו את היערות ואת השדות

13

הסמוכים.

14

סטלין הורה להוציא להורג את טוחצ'בסקי ולרצוח את טרוצקי. אולי צדק?"

15

16 תגובה זו התייחסה לתגובה מספר 53, אשר נכתבה ע"י אדם שהזדהה בשם יוסי

17

שוורץ ולא תצוטט כאן בשל אורכה.

18

19 11. בשעה 10:51, שלח התובע תגובה נוספת (מספר 81), אשר כותרתה "לאבי סבג)

20

(73)". תוכנה אינו דרוש לדין.

21

22 12. בשעה 10:54, שלח התובע תגובה נוספת (מספר 83), אשר כותרתה "ל-76 (אלכס

23

המזויף)" ובה כתב התובע כך:

24

25 "נכון שגם הישראלים מבינים כח טוב יותר מאמצעי שכנוע אחרים.

26

לכן עלינו להפעיל יותר כח, וליתר דיוק, הרבה יותר כח כנגד הפלסטינאים,

27

מאשר הם יכולים להפעיל נגדנו, כדי שהם ישתכנעו, ולא אנחנו."

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

15. בשעה 12:15, פורסמה התגובה השלישית נשוא תביעה זו, היא תגובה מספר 98. גם תגובה זו, בדומה לתגובה מספר 86, היא תגובה ללא תוכן.

3

4 כותרת התגובה, שהיא למעשה תוכנה של התגובה, היתה "לסמיון דיסקינצ'קה 83, ברוך הבא ליוגנד ליברמן, המדים החומים בדרך (לת)". כינוי הגולש היה "אלקסי מהכרמל".

7

16. בשעה 13:19, שלח התובע תגובה (מספר 112), המתייחסת לשלושת התגובות דלעיל. כותרתה של תגובה 112 הינה "השמאל בפאניקה – טענות שקריות (98, 88)".

11

12 תוכנה של תגובת התובע היתה כדלקמן:

13

14 "התגובות שמספרן 98, 88, 86 אינן ראויות, כמובן לתגובה, אינן מתייחסות לגוף העניין ויותר מכל דבר אחר חושפים את התיסכול של השמאל הקיצוני שאינו מצליח להביא נימוקים ענייניים התומכים בעמדתו. ובכל זאת, כדי לקיים את חובתי להקטנת הנזק לפני נקיטת צעדים משפטיים, אתיחס לטענות העובדתיות והשקריות שבאותן תגובות:

19

1. מעולם לא הייתי באוזבקיסטאן.

20

2. אין לי כל קשר למאפיה (רוסית או אחרת, בארץ או בחו"ל).

21

3. אינני "אוליגרך" בכל מובן אפשרי של המילה.

22

4. לא קיבלתי "דירה חינם" (בכלל, בכל שנתיי בארץ אני גר בדירות שכורות).

23

5. כשעליתי לארץ (בשנת 1988), בריה"מ, לצערי, עוד לא הייתה "מתפוררת", הגם שהסימנים הראשונים של ההתפוררות העתידית כבר הופיעו.

27

6. אינני בריון.

28

7. אינני נוהג להפעיל כוח.

29

8. אינני רוקד על הדם של הערבים.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 **9. אין לי כל קשר לשיכורים.**
- 2 **10. אין לי כל קשר לזונות או לבית זונות כלשהם."**
- 3
- 4 17. להשלמת התמונה יצוין כי גם לאחר כל האמור, המשיך התובע לכתוב תגובות
- 5 במסגרת אותו רצף תגובות שלאחר כתבתו של מר מרקוס, הן באותו יום והן ביום
- 6 המחרת.
- 7
- 8 18. למחרת, ביום 24.6.06, פנה התובע אל הנתבעת במכתב, בו היא נדרשת "לפרסם,
- 9 לאלתר, באופן בולט לעין, הבהרה כי כל האמור בתגובות המוזכרות במכתבי זה
- 10 (תגובות מס' 86, 88, 98) בשקר יסודו, וכן את התנצלותכם". כן ציין התובע, כי הוא
- 11 שומר על זכותו לתבוע פיצוי על נזק שנגרם או יגרם לו, כתוצאה מהפרסום.
- 12
- 13 19. ביום 11.7.06 השיבה הנתבעת לתובע, באמצעות באי כוחה, במכתב אשר
- 14 במסגרתו נכללה הצעה "לפיה תבהיר המערכת בהודעה מטעמה באתר, כי היא
- 15 מביעה מורת רוחה מתשובות שאינן לגופו של ענין אלא לגופם של כותבים,
- 16 המנוסחות בלשון פוגעת, והיא חוזרת ומבקשת מן המשוחחים לנסח את תשובותיהם
- 17 בלשון שתרים את רמת היכוח בין המשוחחים".
- 18
- 19 20. במכתב מיום 12.7.06 השיב התובע, כי כוונת הנתבעת לפרסם הבהרה כמפורט
- 20 במכתב מיום 11.7.06, היא כוונה ראויה ללא קשר למקרה הספציפי, אולם אין בה
- 21 כדי להתמודד עם הנזק שנגרם לו. התובע כותב, בין השאר, כי לאור הנזק העצום
- 22 לשמו הטוב ואם לא יגיעו הצדדים להבנה מחוץ לכתלי בית המשפט, ישקול הגשת
- 23 תביעה כנגד הנתבעת.
- 24
- 25 21. ביום שישי, 14.7.06, שב ופנה התובע אל הנתבעת במכתב, בו ציין שנדהם לגלות
- 26 כי הפרסום הפוגע בשמו הטוב עדיין לא הוסר מאתר האינטרנט של הנתבעת וניתן
- 27 להגיע אליו באמצעות חיפוש במנוע החיפוש google. התובע דרש פעולה מיידית
- 28 להסרת הפרסום.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 .22 ביום ראשון, 16.7.06 לפני הצהרים, הוסרו התגובות מאתר האינטרנט יחד עם כל
3 תגובות הגולשים לכתבה "עין תחת עין".

4

5

ההליך

6 .23 ביום 10.9.06, הגיש התובע את התביעה דנא, אשר במסגרתה הוא עותר לחייב את
7 הנתבעת בסך של 200,000 ₪.

8

9 .24 בכותרתו של כתב התביעה נכתב כי מהות התביעה היא תביעה לפי חוק איסור לשון
10 הרע. בגופו של כתב התביעה נטען, בין השאר, כי אחריות הנתבעת קמה מכוח סעיף
11 11 לחוק איסור לשון הרע ובנוסף, כי הנתבעת אחראית כלפי התובע מכוח דיני
12 הרשלנות.

13

14 התביעה כללה במקור (בסעיף 54 לכתב התביעה) בקשה למתן צו עשה שיחייב את
15 הנתבעת "לפרסם התנצלות וכן להעמיד לרשותו של התובע את כל המידע המצוי
16 בידה ואשר יש בו כדי לזהות ולאחר את האדם שהביא את דברי לשון הרע". בבקשה
17 אשר הוגשה במקביל להגשת כתב ההגנה (בש"א 179284/06), עתרה הנתבעת
18 לסילוק על הסף של הסעד של צו עשה, אשר התבקש על ידי התובע בסעיף 54
19 לכתב התביעה, בשל חוסר סמכות עניינית. בהחלטה מיום 29.11.06 (כב' השופטת
20 מארק) נקבע כי הבקשה מתקבלת ללא צו להוצאות.

21

22 .25 בכל הנוגע לחומר ראיות, הגיש התובע את תצהירו שלו. הנתבעת הגישה את
23 תצהירו של מי שהיה בעת הרלבנטית עורך אתר האינטרנט, מר פיטר הירשנברג.
24 התובע עמד על קיום חקירות במסגרת התיק, והעדים נחקרו בחקירות נגדיות.

25

26 הצדדים הגישו את סיכומי טענותיהם.

27

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

הדין

1
2 26. לאחר שעיינתי במכלול טעוני הצדדים, באתי לכלל מסקנה, כי אין מקום לקבלתה של
3 התביעה שלפני כלפי הנתבעת, לכל הפחות בשל שני טעמים:

4
5 א. התובע היה מודע לכך שהנתבעת אינה רואה עצמה אחראית לתוכנם של הטוקבקים,
6 והסכים שלא לראות בנתבעת אחראית לתוכן האמור.

7
8 ב. סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע אינו חל על הנתבעת לגבי התגובות נשוא התביעה.
9 כמו כן, על פי קנה המידה המשפטי שבחר התובע עצמו לדין, המקרה אינו מצדיק
10 את חיובה של הנתבעת. אין לראות בנתבעת את המפרסם של התגובות.

11
12 27. הטעמים האמורים אינם נזכרים לעיל (ואינם נדונים להלן) לפי סדר חשיבותם, אלא
13 לפי הסדר ה"כרונולוגי". כלומר – שאלת מניעות נדונה ראשונה. על פני הדברים,
14 סוגיית המניעות אינה ראשונה בחשיבותה, בין השאר משום שספק אם יכולה
15 הנתבעת לאחוז בה במקרים רבים אחרים.

16
17 להלן ידונו שתי הסוגיות דלעיל. בנוסף, ולהשלמת התמונה, יובאו הערות בענין כמה
18 סוגיות אחרות, מתוך אלו אשר נזכרו על ידי הצדדים.

19
20 **מניעות והשתק**

21 28. הנתבעת טוענת כי התובע מנוע ומושתק מהעלאת טענותיו נוכח "הצהרה" אליה
22 מופנה כל שולח תגובה, ונוכח התגובות הרבות ששלח התובע עצמו.

23
24 תוכנה של ההצהרה הוא כדלקמן (ההדגשה אינה במקור – ת.א.):

25



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

הצהרה

"(א) האתר מאפשר לגולשים להוסיף תגובות ו/או הודעות מטעמם וכן לעיין בתגובות ו/או הודעות שנכתבו על ידי משתמשים אחרים באתר (להלן-"התגובות"). תוכן של התגובות הן באחריותו של המשתמש בלבד.

(ב) המשתמש מצהיר, כי ידוע לו שהתגובות נכתבות על ידי המשתמשים וכי החברה ו/או מי מטעמה לא יהיו אחראים לתגובות, לנכונותן, טיבן ו/או איכותן ולכל נזק שיגרם לו ו/או לאחרים מפרסום התגובות ו/או מכל שימוש שיעשה על ידו בתגובות ו/או בתוכן.

(ג) המשתמש מתחייב כי התגובות שלו באתר לא יפרו הוראות כל דין ו/או לא יכללו כל חומר הפוגע או מפר זכויות קנייניות של אחרים, כל חומר פורנוגרפי או בעל אופי מיני בוטה או העלול לפגוע ברגשות הציבור ו/או כל חומר הנוגע לקטינים ומזהה אותם, ו/או כל חומר בלתי חוקי, או חומר המעודד, תומך, מסייע, מספק הוראות לביצוע או מזהה בביצוע מעשה המהווה עבירה פלילית לפי דיני מדינת ישראל ו/או כל חומר המהווה לשון הרע על אדם או פוגע בפרטיותו ו/או כל חומר שפרסומו נאסר לפי הוראות כל דין ו/או כל חומר העלול להטעות צרכן, כמשמעות הדברים בחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981.

מובהר בזאת, כי החברה תהיה רשאית לנקוט כנגד משתמש שיפר הוראות אלה בכל האמצעים העומדים לרשותה על פי דין וכן תהיה רשאית להעביר את פרטיו לכל גורם שיפגע מפרסום התגובה."

(להלן – "ההצהרה").

הנה כי כן, המשתמש מצהיר כי ידוע לו, בין השאר, שהתגובות נכתבות על ידי המשתמשים וכי הנתבעת לא תהיה אחראית לתגובות, לנכונותן, טיבן או איכותן ולכל נזק שיגרם.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 התובע טוען כי למרות הצהרה זו, והגם שהתביעה מתייחסת לפרסום תגובות
2 ולתוכן (היינו – לסוגיות אשר נכתב כי הנתבעת אינה אחראית להן), אין הוא מנוע
3 מהגשתה של התביעה כנגד הנתבעת. זאת, בין השאר, משום שמדובר במשפט
4 בתחתית החלון (המפנה להצהרה), שמגיב סביר כלל אינו מסתכל עליו, לפי שאין
5 מנגנון שמסב את תשומת ליבו של המגיב להצהרה או המונע שליחת תגובה בטרם
6 יעיין בהצהרה. התובע טוען כי ברמה העובדתית, הוא עצמו לא שם לב להצהרה, עד
7 שקרא עליה בכתב ההגנה.
8
- 9 טענה בענין תנייה מקפחת בחוזה אחיד, צוינה בכתב התשובה שהוגש מאת התובע
10 אך לא נזכרה בתצהיר, נשמטה בשלב הסיכומים ויש לראותה כטענה שנזנחה (ע"א
11 172/89 סלע חברה לביטוח בע"מ נ' סולל בונה בע"מ, פ"ד מז(1) 311, 321)
12 1993); ע"א 447/92 רוט נ' אינטרקונטיננטל קרדיט קורפריישן, פ"ד מט(2) 102,
13 106 (1995)). חרף זניחתה, שקלתי לדון בטענה זו, נוכח חשיבות הנושא, אולם
14 מצאתי כי הצדדים לא פרסו בפני תשתית מספקת לצורך הדבר, ומשכך – לא אעשה
15 קן.
16
- 17 ברמה העובדתית, לאחר שעיינתי בחומר ושמעתי את התובע בחקירתו הנגדית, אני
18 מוצאת כי הסבירות שהתובע קרא את הצהרה (והצהרות דומות לה), עולה ממשית
19 על הסבירות לכך שהתובע לא קרא את הצהרה.
20
- 21 ההפנייה להצהרה מופיעה בברור ובצבע שונה (כמקובל לענין הפנייה לעמוד
22 אינטרנט אחר), בסמוך למקום עליו אמור ללחוץ אדם אשר שולח תגובה.
23
- 24 התובע, ועל כך לא יכולה להיות מחלוקת של ממש, אינו כותב "טוקבקים" אי פה אי
25 שם. התובע נוהג לכתוב טוקבקים, לעשרות ולמאות, באתרים שונים, ובאתר
26 הנתבעת בפרט.
27
- 28 **"ש. אני מבין שאתה שולח הרבה מאוד טוקבקים אצלנו באתר?**



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 ת. לא הרבה מאוד.

2 ש. **שלחת עשרות?**

3 ת. בסך הכל בשנתיים, אני חושב ששלחתי מאות. אבל זה לא

4 אומר הרבה מאוד."

5

6 עמ' 5 ש' 11-14 לפרוטוקול.

7

8 34. יתכן כי לאחר כתיבת כמה וכמה תגובות באתר הנתבעת, התובע לא עוד שם לבו

9 להצהרה (אליה מופנה שולח תגובה), אולם אין זה סביר בעיני, כי התובע לא שם

10 ליבו לכך עת החל במשלוח תגובותיו. אכן, חקירת התובע עלתה בקנה אחד עם

11 האמור.

12

13 ש. **בכל מאות הפעמים שאתה העדת, ששלחת אצלנו טוקבקים**

14 **אפילו פעם אחת לא קרה שראית את המילה "הצהרה"?**

15 ת. הסיכוי הגדול ביותר לראות את המילה הצהרה היה פעם

16 ראשונה, שזה היה חדש בשבילי והייתי צריך לראות איך

17 שולחים ואם לא ראיתי את זה בפעם הראשונה אז אחר כך

18 הסיכוי היה כבר קלוש כי אני עושה את הדברים באופן אוטומטי

19 בלי להסתכל מה חדש ואיך עושים."

20

21 עמ' 6 ש' 16-21 לפרוטוקול.

22

23 35. לא זו בלבד שאין זה סביר לגבי אדם רגיל, בפרט נכונים הדברים לגבי התובע, שהוא

24 עורך דין במקצועו. התובע עצמו אישר, בהגינותו, כי על עורך דין מוטלות חובות

25 מוגברות גם בחייו הפרטיים, וכי יקשה לשמוע מפיו של עורך דין, כי לא קרא הסכם

26 עם בנק או עם קבלן (סע' 79-80 לסיכומי התובע). משכך הדבר, אין לקבל את

27 מסקנת התובע כי דווקא בסוגיה הספציפית שלפנינו, יש לצפות מהתובע, עורך דין,

28 שלא יעיין בהצהרה, על המשתמע מכך.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 36. התובע, שדומה כי היה ער לקושי בענין עמדתו לגבי ההצהרה, העלה – בהמשך

3 חקירתו – פרשנות חדשה להצהרה, ולפיה זו מתייחסת רק לכך שכותב התגובה

4 נושא באחריות לדברים שהוא כותב, אך אינה מתייחסת לשחרור הנתבעת מאחריות.

5

6 "...אחרי שקראתי את ההצהרה אני הבנתי אותה כך, שאם אני שולח

7 דברים בלתי חוקיים, בתגובתי שלי, אז אני נושא באחריות לתוכן דבריי

8 ואני מסכים לזה במאה אחוז. אני לא חושב שזה משחרר את הגולשים

9 האחרים או את הנתבעת מאחריות כאשר מדובר בתגובות שפוגעות

10 בשמי, אלא שכל ההצהרה מכוונת לתגובתי שלי."

11

12 עמ' 7 ש' 8-12 לפרוטוקול.

13

14 התובע צודק בהחלט בכך שההצהרה אינה משחררת מאחריות את הגולשים

15 האחרים. לא כך נכתב בה. שונים הדברים לגבי אחריות הנתבעת עצמה (כזכור,

16 הטענה בענין תנייה מקפחת בחוזה אחיד, נזנחה).

17

18 37. יתכן כי נשתכח מהתובע דבר ההצהרה כאשר הגיש את תביעתו כנגד הנתבעת. דא

19 עקא, לאחר שזכרנו רוענן, לא מצא לנכון התובע לחדול מההליך המשפטי בו פתח.

20 הוא אף המשיך לשלוח טוקבקים לאחר שרוענן זכרנו בענין ההצהרה (עמ' 7 ש' 2-4

21 לפרוטוקול). טעמיו של התובע עימו, אולם אין בטעמים אלו, טובים ונכבדים ככל

22 שיהיו (דוגמת רצון לדיון עקרוני בסוגיות), כדי לשנות את מצב הדברים העובדתי

23 בתיק הספציפי שלפני, שיתכן כי אינו התיק הנכון לדיון העקרוני בו חפץ התובע

24 (ואשר יש מקום לקיימו במקרה המתאים).

25

26 38. אני סבורה, ברמה העובדתית, כי התובע עיין בהצהרה קודם לכך ששלח את

27 תגובותיו, וקיבל על עצמו את האמור בה, לרבות העדר אחריותה של הנתבעת בענין

28 תוכן של התגובות, באופן המונע ממנו את הגשת התביעה הנוכחית.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 39. בשלב זה יש להתייחס לסוגייה נוספת שהועלתה על ידי התובע בהקשר ההצהרה.
3 ההצהרה מופיעה ב"חלון" אשר נפתח כאשר אדם מעונין לשלוח תגובה. ההפנייה
4 להצהרה מציינת, כי כאשר המשתמש מגיב למאמר, הוא מסכים לתוכנה של
5 ההצהרה. מציין התובע כי לאור האמור נוצרת לכאורה אפלייה, אבחנה שאינה
6 מוצדקת, בין אנשים שכותבים תגובות לבין מי שאינם כותבים תגובות, ולכאורה רק
7 מי שלא שלחו מעולם תגובה כלשהיא, יהיו רשאים לתבוע את הנתבעת.

8

9 40. נראה כי אכן אין מקום להכללה מהסוג העולה לכאורה מעמדת הנתבעת. למרות
10 הנוסח הכללי של ההצהרה, בכל מקרה אין לתת לה תוקף גורף. עצם העובדה
11 שפלוני שלח תגובה במועד כלשהוא באתר של הנתבעת, אינו צריך לתת לאמור
12 בהצהרה, תוקף כלפי אותו פלוני לעולמי-עד, יהא ההקשר אשר יהא.

13

14 שונים הדברים כאשר מדובר בטענה לגבי אחריות הנתבעת לתוכן של תגובות
15 (טוקבקים) באותו "שרשור" אשר במסגרתו הגיב המשתמש הספציפי, ובפרט כאשר
16 הטוקבקים נשוא הטענות, הם במובהק טוקבקים שנשלחו כתגובה לדברים שכתב
17 המשתמש המתלונן עצמו. בהקשר כזה, שהוא ההקשר הרלוונטי לתביעה שלפנינו
18 (חרף טענות התובע על העדר קשר בין תגובותיו לבין התגובות נשוא התביעה), יש
19 טעם לתת תוקף להסכמתו המודעת של משתמש בכלל, ועורך דין בפרט, אשר
20 מצהיר כי ידוע לו שכניסתו האקטיבית "לטווח האש" אינה באחריות הנתבעת.

21

22 41. במקביל יוער, כי הסכמה זו ככל הנראה אינה מביאה את התובע לגדרי הגנת
23 "הסתכנות מרצון", אשר כוללת בחובה הסכמה לוותר על פיצוי בגין הפגיעה. הסכמת
24 התובע ומודעותו, מתייחסות רק לחלקה של הנתבעת באחריות, ככל שיש, בגין
25 פגיעה באמצעות הפרסומים. כמו כן כבר נקבע כי "הגנה 'בהסתכנות מרצון' תוכל
26 להצליח אך לעיתים נדירות ביותר. רק בנסיבות מיוחדות במינן ויוצאות-דופן יוותר
27 אדם סביר מרצונו על זכותו לתבוע פיצויים בשל עוולה שתיעשה לו (ע"א 971/03
28 **אבנר בגא נ' אלי מלול** (2005); רע"א 9488/02 **חן שחר נ' עטיה גד** (2005); ע"א



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 ; 1354/97 עכאשה מחמוד נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3) 193, 203-204 (2004);
 2 ע"א 897/75 ווסטצ'סטר פייר אינשורנס קומפני נ' קורן, פ"ד לא(1) 660 (1976)).
 3
 4 לשאלה האם הגנת "הסתכנות מרצון" חלה כלל על עוולת לשון הרע, נוכח לשונו של
 5 סעיף 7 לחוק איסור לשון הרע, ר' למשל ת"א (כפ"ס) 7830/00 בורוכוב נ' פורן)
 6 (14.7.2002) בסע' 68; א' שנהר, דיני לשון הרע, תשנ"ז – 1997, בעמ' 338.
 7
 8 42. בהתעלם מענין החוזים האחידים שלא נדון, אני סבורה כי הטעמים החברתיים
 9 המצדיקים את קיומה של במת שיח אנונימית באינטרנט, ואשר עמדו בבסיס פסיקה
 10 בענין זה (אשר תוזכר בהמשך), מגבים מתן תוקף להסכמה מודעת של התובע
 11 הספציפי שלפנינו, בענינה של הנתבעת.
 12
 13 43. לאור האמור (בענין ההצהרה לגבי התובע שלפנינו), אני מוצאת לנכון לדון בטענה
 14 נוספת של הנתבעת, בדבר משמעות תקנון האתר (להבדיל מההצהרה), ובטענת
 15 התובע כי הטענה בענין התקנון היא משום הרחבת חזית. למעלה מן הצורך יצוין, כי
 16 על פני הדברים יש לתמוה על הסתמכות על תקנון אשר אין אליו הפנייה מפורשת,
 17 ובוודאי שלא בסמוך למקום הרלוונטי.
 18
 19 44. סוגיה שלא הובהרה לטעמי די הצורך, הינה מדוע הנתבעת לא מחייבת את מי
 20 שעושה שימוש באתר בכלל, או מי שכותב תגובות בפרט, לסמן באופן אקטיבי את
 21 הסכמתו לאמור בהצהרה (או בתקנון, או בכל כלל אחר שהיא רוצה להציב ביסוד
 22 היחסים בין הצדדים). לא מעט אתרים נוהגים להתנות את האפשרות לשלוח תגובות
 23 (לכל הפחות), בסימון אקטיבי של הסכמה. הגם שיכולים לעלות סימני שאלה גם
 24 לגבי תוקפה של הסכמה מסוג זה (עיין י' בר שדה, האינטרנט והמשפט המסחרי
 25 המקוון, מה' שנייה (2002), עמ' 61-166; השווה: סע' 186-190 לסיכומי
 26 הנתבעת), עדיין יש בכך לכל הפחות כדי לחסוך מחלוקות מסוימות. התובע לא חקר
 27 את העד מטעם הנתבעת בענין זה, ובהעדר רקע הולם, לא אדרש למסקנות
 28 האפשריות.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 45. די באמור עד כה כדי לדחות את התביעה. התובע שלח תגובות לרוב, ועשה כן לאחר
3 שעיין בהצהרה לפיה הוא מסכים שהנתבעת אינה אחראית לתוכן של התגובות (וכן
4 מסכים לכך שהוא עצמו אחראי לדברים שהוא כותב). במשלוח התגובה, הביע
5 התובע הספציפי שלפני, את הסכמתו לאמור. לאחר ששלח את תגובתו, ואף לאחר
6 ששלח כמה וכמה תגובות למאמר הספציפי, נשלחו התגובות נשוא התביעה,
7 בתגובה לאלו שנשלחו על ידי התובע. בנסיבות הענין, התובע מנוע מהעלאת טענותיו
8 כלפי הנתבעת בענין תגובות אלה.

9

10 **תחולתו של חוק איסור לשון הרע**

11 **כללי**
12 46. התביעה מתבססת בעיקרה על חוק איסור לשון הרע. כך מוגדר בכותרתה וברב
13 סעיפיה (חלק קטן מהתביעה מוקדש לטענת רשלנות).

14

15 הטענה המרכזית של התובע מתבססת על סעיף 11 לחוק. התובע טוען בכתב
16 התביעה (סע' 35) כי אתר האינטרנט של הנתבעת הינו "אמצעי תקשורת" כמשמעות
17 מונח זה בסעיף 11 הנ"ל, לפי פרשנותו הראויה.

18

19 לפי הנתען בסע' 36 לכתב התביעה, אחריותה של הנתבעת נובעת הן מהיותה
20 מפרסמת לשון הרע והן מתוקף היותה מי שהחליט על הפרסום באמצעי התקשורת
21 ואחראי לאותו אמצעי תקשורת.

22

23 47. יוער כי באופן כללי, פרסום באינטרנט בא תחת כנפיו של "פרסום" לצורך איסור
24 לשון הרע. הגדרת המונח "פרסום" רחבה דיה על מנת להכיל את הפרסום באינטרנט
25 ללא צורך בפרשנות יצירתית (בר"ע (מחוזי חי') 850/06 **רמי מור נ' ידיעות**
26 **אינטרנט מערכות אתר YNET** (22.4.2007), בסע' 24. כב' השופט עמית; ר' למשל
27 גם ת"א (פ"ת) 6161/01 **רייכמן נ' יצהר** (2003). כב' השופט שנלר). כותב של



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 פרסום באינטרנט יכול להיות חשוף במישרין לתביעה בענין לשון הרע (גם כאשר
2 מדובר בעיתונאי בנתבעת או כל גורם אחר).

3

4 הנתבעת לא כתבה את התגובות נשוא התביעה

5 48. בפתחו של הדיון בשאלת תחולת חוק איסור לשון הרע על הנתבעת, יש לדחות את
6 טענת התובע כאילו הנתבעת היא עצמה (מי מטעמה), כתבה את האמור בתגובות
7 נשוא התביעה (סע' 46-48 לסיכומי התובע).

8

9 49. חרף טענתו הכללית של התובע בדבר "העדר הוכחה" על אי כתיבת התגובות על ידי
10 הנתבעת, אני מוצאת כי הוכח במידה הדרושה למשפט האזרחי, כי הנתבעת או מי
11 מטעמה לא כתבו את התגובות. לא מצאתי כל סבירות בטענה שהנתבעת כתבה את
12 התגובות. קיים הגיון רב יותר בטענה ההפוכה, לפיה לא הנתבעת עומדת מאחורי
13 התגובות (סרות הטעם) בהן עסקינן. בענין זה די לי בהצהרתו ועדותו של עורך
14 האתר בעת הרלוונטית, לגבי כתיבת התגובות על ידי אחרים. לא בכדי לא הועלה
15 בדל חשד כאמור במכתבו המיידית של התובע אל הנתבעת מיום 24.6.06 (נספח כב'
16 לתצהירו).

17

18 50. החזקות אליהן התייחס התובע בסיכומיו, לרבות החזקה בדבר היות הנוהג ברכב
19 משום בעליו או נוהג ברשות הבעלים, אינן רלוונטיות. חזקות אלה, שנקבעו בדין
20 (להבדיל מהחזקה הנטענת לפנינו), מתבססות ממילא על חזקות עובדתיות
21 המבוססות על נסיון החיים, "בנוהג שבעולם", כדברי השופט זילברג (ע"א 259/63
22 חיים נ. קלקשטיין, פ"ד יח (3) 662, 666 (1964)). לא מצאתי כי נסיון החיים מלמד
23 כך גם לגבי טוקבקים. ככל שהיתה חזקה כלשהיא, אני סבורה כי במקרה שלפני
24 הורם די הצורך הנטל להוכיח כי הטוקבקים לא נכתבו מטעם הנתבעת.

25

26 51. למעשה, אינני סבורה שהתובע עצמו מאמין באמת ובתמים כי הנתבעת כתבה את
27 התגובות האמורות. גם בתצהירו כתב התובע כי אין לו כל ידיעה או השערה בדבר
28 זהות שולח/ת התגובות (סע' 50 לתצהיר).



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 52. אף אינני סבורה כי נוכח העובדה שהתגובות פורסמו באתר של הנתבעת ואף בכך
3 שמי מטעם הנתבעת מבצע פעולה טכנית המאפשרת "שחרור" של תגובה לפרסום
4 קודם לכך שהיא מתפרסמת (ויכול לסנן תגובה), הופכת בכך את הנתבעת
5 למפרסמת. זאת בפרט כאשר העד מטעם הנתבעת העיד כי הבדיקות שנערכות
6 לתגובות הן מדגמיות בלבד (עמ' 21 ש' 12-16 לפרוטוקול). גם העדר דרישה של
7 הנתבעת כי כותבי התגובות יזדהו, אינה הופכת את הנתבעת למפרסמת. בניגוד
8 לנטען, לא מצאתי גם בשילוב בין האנונימיות לסינון, כדי להפוך את הנתבעת
9 למפרסמת.

10

11 כפי שציינה כב' השופטת רונן בענין **סודרי נ' שטלריד** (ת"א (שלום ת"א) 37692/03,
12 1.8.2005 ("ענין סודרי") -

13

14 "לשונו של ס' 11 לחוק (שיידון להלן) מעידה על כך כי גם המחוקק
15 הפריד והבחין בין מי שפרסם בעצמו את לשון הרע, לבין מי שהביא
16 לפרסום וגרם לו. מי שגרם לפרסום עשוי להיות אחראי לו בנסיבות
17 מסויימות, אולם הוא אינו נחשב בעיני החוק ל"מפרסם" עצמו" (סע' 11
18 לפסק הדין).

19

20 53. אגב, יש לכאורה טעם בטענת הנתבעת כי אם יש לראותה כמפרסם התגובות נשוא
21 התביעה, יש לראותה גם כמי שפרסמה את התיקון בתגובה 112 אותה שלח התובע.
22 התובע אינו מבצע הקבלה זו, ולטעמי – ההקבלה אינה נעשית על ידו, משום שהוא
23 אכן אינו רואה בטוקבקים, משום פרסום שנעשה על ידי הנתבעת עצמה (ולא משום
24 שהוא יודע שאת תגובה 112 הוא עצמו כתב).

25

26 54. משהוסרה מעל הפרק הטענה בענין כתיבת ופרסום הטוקבקים מטעם הנתבעת,
27 פונים אנו לסעיף 11 לחוק.

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע
2 55. סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע קובע כדלקמן:

3
4 "11. (א) פורסמה לשון הרע באמצעי תקשורת, ישאו באחריות פלילית ואזרחית
5 בשל לשון הרע, האדם שהביא את דברי לשון הרע לאמצעי התקשורת וגרם
6 בכך לפרסומו, עורך אמצעי התקשורת ומי שהחליט בפועל על הפרסום,
7 ובאחריות אזרחית ישא גם האחראי לאמצעי התקשורת.
8 (ב) באישום פלילי
9 (ג) בחוק זה –
10 "אמצעי תקשורת" – עתון כמשמעותו בפקודת העתונות (להלן – עתון) וכן
11 שידורי רדיו וטלוויזיה הניתנים לציבור;
12 "עורך אמצעי תקשורת", בעתון – לרבות עורך בפועל, ובשידור – לרבות
13 עורך התכנית שבה נעשה הפרסום;
14 "אחראי לאמצעי התקשורת", בעתון – המוציא לאור, ובשידורי רדיו
15 וטלוויזיה – מי שאחראי לקיומם."

16
17 56. השאלה האם אינטרנט הינו "אמצעי תקשורת" לצורך סעיף 11 הנ"ל, עלתה לדין
18 מספר פעמים בפסיקת הערכאות הדיוניות, ונזכרה בהצעת חוק.

19
20 57. במסגרת ת"א (כפ"ס) 7830/00 בורוכוב נ' פורן (14.7.2002) ("ענין בורוכוב") מצא
21 כב' השופט אמיר כי אתר אינטרנט אינו "אמצעי תקשורת" כמשמעו בחוק איסור לשון
22 הרע (ור' ההתייחסות בפסה"ד בענין בורוכוב, לפסק הדין בק"פ 145/00 ויסמן נ'
23 גולן (2002). לענין פסק הדין ויסמן נ' גולן, ר' גם הערת כב' השופטת אגמון-גובן
24 בבש"א (שלום י-ם) 4995/05 פלונית נ' בזק בינלאומי בע"מ (28.2.2006), בסעיף
25 6(ב)(2) להחלטה).

26
27 בענין סודרי קבעה כב' השופטת רונן כי אתר האינטרנט נשוא התביעה שם (שאין לו
28 מאפיינים של "עיתון") אינו אמצעי תקשורת לצרכי סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע.

29



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 עוד ר' ת"א (שלום ת"א) 32986/03 **בושמיץ נ' אהרונוביץ'** (6.5.2007), בו ציינה
 2 כב' סג"נ אלמגור, תוך שהשאירה את הנושא הכללי בצריך עיון, כי כאשר מדובר
 3 בפורום (להבדיל מאתר שהוא מעין עיתון וירטואלי) נראה שאין להטיל חבות מכח
 4 סעיף 11 לחוק. עיין גם ת.ק. (ת"א) 8796-06-08 **דוביצקי נ' שפירא** (26.10.08),
 5 כב' השופט שגיא (בענין אתר הכרויות אינטרנטי, אין להחיל את סעיף 11).
 6
- 7 58. תאור פסיקה בענין שאלת תחולת סעיף 11 לחוק איסור הרע על האינטרנט (ללא
 8 הכרעה מפורשת), ניתן למצוא גם במסגרת הפסיקה העוסקת בשאלת חשיפת פרטי
 9 גולשים לצורך הגשת תביעת לשון הרע כנגדם, ובפרט במסגרת החלטתה הידועה
 10 של כב' השופטת ד"ר אגמון-גונן בבש"א (שלום י-ם) 4995/05 **פלונית נ' בזק**
 11 **בינלאומי בע"מ** (2006) ("ענין פלונית"), ובמסגרת החלטת כב' השופט י. עמית
 12 בבר"ע (מחוזי חי') 850/06 **רמי מור נ' ידיעות אינטרנט מערכות אתר YNET**)
 13 (22.4.2007) ("ענין רמי מור"), בסע' 25.
 14
- 15 59. לקראת סוף שנת 2007, הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית שנודעה בכינוי
 16 – "חוק הטוקבקים" (הצעת חוק אחריות המשפטית של הנהלות אתרי האינטרנט על
 17 דברי הגולשים המגיבים באתריהן (תיקוני חקיקה), התשס"ח – 2007, הצעת חוק פ/
 18 3171/17, של ח"כ חסון. להצעת החוק באתר הכנסת ר':
 19 <http://www.knesset.gov.il/privatelaw/data/17/3171.rtf>. במסגרת הצעת חוק
 20 זו (שבאה בעקבות הצעת חוק קודמת של ח"כ חסון בנושא, שנגנזה), הוצע לתקן את
 21 סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע, ובכלל זה לשנות את הגדרת "אמצעי תקשורת", כך
 22 שזו תכלול גם "אתר אינטרנט שמספר הכניסות החודשי אליו הוא לפחות 50 אלף
 23 כניסות בממוצע ליום".
 24
- 25 60. נכון למועד כתיבת פסק דין זה דומה כי הצעת החוק האמורה אינה מקודמת, בין
 26 השאר נוכח בחינת האפשרות כי אתרי התוכן הגדולים בישראל ינקטו הליך של
 27 "הסדרה עצמית" לגבי תוכן גולשים (תוך שאתרי התוכן מתנים את הדבר בכך
 28 שהסדרה כזו, לא תחשב לכך שהאתרים ידעו שתוכן מידע או הפצתו מהווים עוולה,



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 זאת בשים לב להוראת סע' 10 להצעת חוק מסחר אלקטרוני שפורסמה בתחילת
2 2008, ר' להלן).
- 3
- 4 61. למגמה של הסדרה פנימית של נושאים שונים ברשת, בין השאר בעניין לשון הרע,
5 ולשאלה האם על המחוקק הישראלי להסתפק בהסדרה זו, ר' גם ה"פ (מחוזי ת"א)
6 541/07 עו"ד סבו נ' ידיעות אינטרנט (11.11.2007) ("ענין סבו"), סע' 7 לפסק
7 הדין; לדיוני ועדת המדע והטכנולוגיה וכן ועדת המשנה לנושא אינטרנט וטכנולוגיית
8 המידע, בענין הצעת החוק הפרטית ובענין הצעת חוק מסחר אלקטרוני, לרבות
9 בשאלת ההסדרה העצמית: <http://portal.knesset.gov.il/Com13mada/he-IL/Protocols/>.
- 10
- 11 62. כפי שנזכר, בראשית שנת 2008 נתפרסמה הצעת חוק מסחר אלקטרוני תשס"ח –
12 2008 (הצ"ח ממשלה 356). באשר לאחריות ספקים של שירותי אינטרנט (ספקי
13 אירוח, אחסון או גישה, כהגדרתם בהצעת החוק), הצעת החוק קובעת את הדרך בה
14 אחריות זו תהא מוגבלת, בהתקיים התנאים המפורטים שם. הצעת החוק אינה
15 מתייחסת במישרין לתחולת סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע על האינטרנט, אך
16 הנחת מוצא של לשון הצעת החוק הינה כי אם לא יתקיימו התנאים הנזכרים בהצעת
17 החוק, תהא לספקי שירותי אינטרנט אחריות בגין מידע שהועלה לרשת בידי גורמים
18 שלישיים. חלק מהפסיקה שניתנה לאחר פרסום הצעת החוק, נוטה לילך בעקבות
19 תוכנה של זו, בעינים שונים.
- 20
- 21 63. הסוגיה, כאמור, טרם הוכרעה, בין על ידי המחוקק ובין בפסיקת בית המשפט העליון.
22
- 23 64. במקרה שלפנינו, הנתבעת סבורה כי היא אינה באה בכלל רשימת הגורמים הנזכרים
24 בסעיף 11 לחוק, שהיא לדידה רשימה סגורה, ואין לייחס לה אחריות כ"אמצעי
25 תקשורת" לפי סעיף 11 הנ"ל.
- 26
- 27 65. מנגד, ככל שירדתי לסוף דעתו, התובע סבור בהקשר התיק שלפנינו, על יסוד
28 ההחלטה בענין פלונית, כי "יש מקום לבחון אם הפרסום נשוא התביעה נופל בגדר



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 עבירה פלילית" של לשון הרע (סע' 32 לסיכומי התובע). (להתייחסות נוספת ושונה
2 של התובע, לענין תחולת סע' 11, ר' סע' 60-66 לסיכומיו).
3
- 4 .66 לאחר שבחנתי את טעוני הצדדים והפסיקה הקיימת בענין, אני סבורה כי בכל הנוגע
5 לטענה בענין לשון הרע במסגרת טוקבקים, ככלל, אין לראות במי שמעמיד את
6 הבמה לרשות ה"טוקבקיסטים", כאשר ניתן לראות במובחן כי מדובר בטוקבקים ולא
7 בחלק מגופן של כתבות, משום "אמצעי תקשורת" לצורך סעיף 11. זאת, מהטעמים
8 שבוארו בפסקי הדין בענין **בורוכוב, סודרי, פלונית, רמי מור וסבו**, אליהם אני
9 מצטרפת, בכל הכבוד. הדברים נדונו בהרחבה, ולהלן תוזכר רק תמצית.
10
- 11 .67 אינטרנט אינו מתיישב בנקל באופן לשוני עם ההגדרה בסעיף 11 לחוק ועם
12 החיקוקים אליהם מפנות ההגדרות שבחוק זה, לגבי אמצעי תקשורת. אמנם, כבר
13 ניתנו לחוקים עתיקי יומין פרשנויות שאיפשרו להכניס תחת כנפיהם טכנולוגיות
14 חדשניות, אולם נוכח מהותו של האינטרנט, והשוני המהותי בינו לבין דרכי תקשורת
15 אחרות, יש לעשות הליך פרשני מעין זה בזהירות מוגברת (למאפייני האינטרנט
16 וההבדלים בינו לבין אמצעי תקשורת אחרים, ר' למשל החלטתו של השופט חשין
17 בתב"מ 16/01 **סיעת ש"ס נ' פינס**, פ"ד נה(3) 159 (2001); כן ר' ענין **פלונית**;
18 ועיין: א' טננבוים, השלכות רשת האינטרנט על המשפט המהותי, **שערי משפט א(2)**
19 **תשנ"ח**). זהירות מוגברת מתחייבת גם מהעובדה שאחריותו לפי החוק של עורך ושל
20 מי שהביא לפרסום, היא גם אחריות פלילית.
21
- 22 .68 בשים לב לאמור, לא נראה כי יש מקום לגמישות מושגים פרשנית בהקשר האמור,
23 עד כדי הכנסתם, תחת כנפיו של הסעיף, של כל אתר תוכן ושל כל תוכן במסגרת
24 אתר. כפי שנמצא שאתר של פורומים וקבוצות דיון אינו עיתון לצורך סעיף 11, הגם
25 שיש למנהלי האתר אפשרות למנוע גישה של גורמים לפורום ויכולת להסיר הודעות
26 (ענין **סודרי**), אני סבורה כי יש להגיע לאותה מסקנה לגבי טוקבקים, אף כאשר אלו
27 נמצאים בזנבן של כתבות ב"עיתון מקוון" (או זנבן של כתבות במהדורה מקוונת של
28 עיתון מודפס), כל זמן שהפרדה בין הכתבה לבין התגובות היא ברורה.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 69. בענין טוקבקים כאלה, מתאימים יותר מאפייניו של פורום מאשר מאפייניו של עיתון.
 3 חרף האפשרות לסנן תגובות (שמופעלת ברמה כזו או אחרת, ואף על כך מועלות
 4 טענות), אין מדובר ב"פרסום שיש מאחורי המכלול של האמור בו כוונה, מטרה,
 5 מסגרת. עיתון הוא פרסום שמישהו עומד מאחורי מכלול התכנים שבו". גם אם יש
 6 סינון מסוים ("טוקבק מנוהל" בלשון התובע), אין יד מכוונת, אין עורך ואין "מסגרת"
 7 (ענין **סודרי**, סע' 17, 20). אין הנחה מוקדמת של הקוראים כי האמור בטוקבקים
 8 עבר בחינה לפי כללי העתונות, כך שאם פורסם, יש משנה תוקף לדברים האמורים
 9 בו. אינני מקבלת את טענת התובע (סע' 50 לסיכומיו) כי הקורא הסביר יוצא מהנחה
 10 סבירה שהנתבעת "עומדת במידה זו או אחרת מאחורי הדברים המתפרסמים"
 11 בטוקבקים.

12

13 70. אכן, ברשת האינטרנט, נוכח מהותה והתפתחותה עד כה, יכול להכלל גם מידע אשר
 14 ציבור יתן לו משנה תוקף, ויראה בפרסומו משמעות של ממש. יש קושי לכלול את כל
 15 האתרים וכל סוגי התוכן ב"חבילה אחת" לצורך כך. אולם, דומה כי בענין טוקבקים
 16 אין כיום מחלוקת של ממש, כי המשמעות המיוחדת להם על ידי הקורא הסביר אינה
 17 גבוהה, וכי מדובר בביטוי אנונימי "מוחלש" כלשונו של השופט עמית (ענין **רמי מור**,
 18 בסע' 34 ור' גם בסע' 38). "ההנחה המקובלת היא כי הטוקבקים נתפסים כדעות
 19 בעלמא ולא כמקורות מידע מהימנים, והנחה זו עשויה להשפיע על המעמד המשפטי
 20 של הנאמר בהם ואפשר שגם על חופש הביטוי – הנרחב יותר – שיינתן להם." (ר'
 21 גולדשמיט, **מקומם של ה"טוקבקים" בשיח הציבורי בישראל** (הכנסת, מחלקת
 22 מידע ומחקר) (2006) (נספח ה' לתצהיר הנתבעת), בעמ' 12.
 23 <http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m01546.doc>. ר' גם: י' קרניאל,
 24 **אנונימיות ולשון הרע באינטרנט - בין חופש ביטוי להפקרות**, המכון הישראלי
 25 לדמוקרטיה.

26

http://www.idi.org.il/PublicationsCatalog/Pages/BOOK_7077/E_shaar_A/CHAPTER

27

[C/Publications_Catalog_7077_ChapterE_c.aspx](http://www.idi.org.il/PublicationsCatalog/Pages/BOOK_7077/E_shaar_A/CHAPTER_C/Publications_Catalog_7077_ChapterE_c.aspx)

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

71. עוד יוזכר החשש כי אם תוטל אחריות על ספק שירותי אינטרנט גם בגין תוכן של צד ג', תהא "יד קלה על הדק" הסיכון (שיש הטוענים כי באתרי תוכן מסוימים בארץ, כך המצב כבר היום) והשלכה מיידית של צנזורה עצמית, והגבלת חופש הביטוי (אחד מהיבטי ה- chilling effect שכה מדובר בו) (השווה: דנ"א 7325/95 **ידיעות אחרונות בע"מ נ' קראוס**, פ"ד נב (3) 1, 44 (1998)). לגבי אתרים מסוימים, ההשלכה יכולה להיות סגירה, אף שאתרים אלו שימשו במה מקובלת להחלפת דעות ורעיונות בתחומים מגוונים.

72. האינטרנט הוא מקום יחודי בו מתאפשר לכאורה לכל אחד להביע את דעתו באופן חופשי ונגיש לאחרים ולקיים דיאלוג ונסיונות שכנוע בין זרים. רשת האינטרנט תורמת לדמוקרטיה בכך שהיא מאפשרת לאנשים רבים השתתפות בשיח הציבורי. הדבר חשוב במיוחד בנושאים כמו פוליטיקה, אקטואליה ותכנים נוספים הנדרשים לקיומו של שיח במדינה דמוקרטית (ג' פסח, הבסיס העיוני של חופש הביטוי, **משפטים** לא' (תשס"א) 895, בעמ' 910-911, 921-924). לכלל משפטי המטיל אחריות על כלי התקשורת עלול להיות אפקט מצנן במובן זה שכלי תקשורת ימנעו מפרסום תגובות ביקורתיות ויסרסו במידה רבה את השיח הציבורי (ניבה אלקין-קורן "המתווכים החדשים ב'כיכר השוק' הווירטואלית" **משפט וממשל** ו' (3-2001) 381, עמ' 391-393). זהו מחיר חברתי גבוה בשים לב לערך הרב שהחברה מייחסת לחופש הביטוי.

73. עוד יש לזכור כי קיים במקרים רבים קושי של ממש להחליט שמדובר בלשון הרע שאינו מוגן. בוודאי שאין די במערכות סינון אוטומטיות לצורך כך. הדיון בעניני לשון הרע מעלה לא פעם קשיים ומחלוקות בין ערכאות, כאשר ידועה מערכת הנסיבות וההקשרים. הדבר קשה שבעתיים כאשר התבטאות עומדת בגפה, או בצרוף הקשר חלקי. הקשר פוגעני אינו תמיד עולה מתוך הדברים ואינו בהכרח ידוע לספקי שירות האינטרנט. למערכת בקרה וסינון שיפעלו למניעת לשון הרע, יכול להיות, כאמור, מחיר חברתי גבוה ביותר (גם אם נתעלם מהמחיר הכלכלי, סוגיה שלא הובאו בה די ראיות).



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 "...לגבי חלק מהידיעות, לא ניתן יהיה לבצע סינון כמו זה שהתובעים
3 דורשים. לגבי חלק מהידיעות, לא יהיה ברור כי הן מהוות "לשון הרע",
4 שכן הן תלויות קונטקסט, שלא תמיד ידוע למי שמבצע את הסינון. לכן,
5 ייתכן כי ידיעות מסוימות ינפו מחשש של מפעילי האתר כי הן ידיעות
6 פוגעות בהקשר מסוים (אף שבפועל אולי אין הדבר כך), בעוד ידיעות
7 אחרות לא יסוננו ויפורסמו – למרות שמדובר ב"לשון הרע", שכן
8 ההקשר הפוגע לא יהיה ידוע למפעילי האתר שיבצעו את הסינון."
9

10 ת"א (שלום ת"א) 37692/03 סודרי נ' שטלריד (2005), בסע' 31.

11

12 74. הדברים האמורים מודגמים במקרה שלפנינו. כך מוצאים אנו בחקירתו של התובע:

13

14 **"ש. אתה מסכים איתי שהתבטאות כזו היא התבטאות חריגה,
15 להגיד על אדם שהוא איש ציבור, שהוא מקומו בכלא ושמותר
16 לשנוא אותו?"**

17 ת. לא יודע מה זה חריג ומה זה לא חריג. [בית המשפט חוזר על
18 השאלה] בהקשר הספציפי שהדברים נאמרו לא היו חריגים,
19 במנותק הם נשמעים חריגים.

20 **ש. בין התשובה הקודמת שאתה לא זוכר אם אמרת, לתשובה
21 שנתת לשאלת כב' השופטת עכשיו נזכרת שהם כן נאמרו
22 ואתה זוכר שבנסיבות הם לא היו חריגים? מה קרה בין שתי
23 התשובות?"**

24 ת. אני לא זוכר את ההתבטאות הספציפית הזו, אבל בהחלט
25 התבטאתי נגד עמיר פרץ בצורה חריפה וזאת משום שעכשיו
26 אני מודה שזה היה בטעות, חשבתי שהוא פוליטיקאי מסוכן
27 למדינת ישראל וחשבתי שזו חובתי הציבורית לכתוב כך, עכשיו
28 אני רואה שטעיתי."



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2

עמ' 10 ש' 1-11 לפרוטוקול.

3

4

הגבולות המטושטשים בין המותר לאסור לטעמו של התובע, השתקפו גם בהמשך

5

חקירתו:

6

7

"ש. על הגר, נכון שפרסמת טוקבק שבו ציינת שהיא מכוערת,

8

לפחות בנפשה, תסביר מה הכוונה במילה "לפחות"?

9

....

10

ת... היא נוהגת לכתוב דברים איומים והיא דווקא כן מרבה

11

להשוות בין ישראל לגרמניה...

12

...

13

ש. ניח שהיא באמת מכוערת מאוד, מה זה משנה הצורה

14

החיצונית שלה?

15

ת. אני כתבתי שנפשה מכוערת, אבל כדי שהדברים ייראו יותר

16

מצלצלים כתבתי "לפחות".

17

ש. אם מישהו כותב שדיסקין מכוער, האם עורכי האתר צריכים

18

לפסול?

19

ת. אני לא הייתי מגיש תביעה על זה.

20

ש. צריכים או לא צריכים לפסול?

21

ת. אני לא יכול לתת תשובה כן או לא משום שמדובר בפעולה של

22

האתר ולא בפעולה שלי. לי אישית אין בעיה, פרסמו עלי דברים

23

כאלה ואני לא מתכוון להגיש תביעה."

24

25

עמ' 11 ש' 14 – עמ' 12 ש' 4.

26



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 75. לא בכדי התקשה התובע במענה. הגבולות יכולים להיות מעורפלים, תלויי הקשר,
2 סובייקטיביים. ברמה החברתית, לא היינו רוצים שכל מקרה של ספק יביא לפסילתה
3 של הודעה.

4

5 76. נושא אחריותם של ספקי שירותי אינטרנט (על סוגיהם השונים) לתכנים של צדדים
6 שלישיים, הוא בעל רבדים והקשרים שונים ונכבדים. אם וככל שהמחוקק יסבור כי יש
7 מקום לאחריות ספק שירותי אינטרנט, גם לגבי טוקבקים, באופן המתיישב עם
8 ההסדר הספציפי שבסעיף 11 לחוק איסור הרע, יאמר המחוקק את דברו. נכון למצב
9 החקיקה דהיום, לא נראה שלשונו ואף רוחו של סעיף 11 לחוק איסור לשון הרע
10 הולמים מפעיל אתר אינטרנט בכל הנוגע לטוקבקים של גולשים אנונימיים (ומבלי
11 להתייחס בשלב זה לסוגיות ב"רזולוציות" גבוהות יותר, כמו האפשרות התאורטית
12 של ספק השירותים, לגרום בעצמו לכתיבת טוקבקים במסגרת האתר, בהם יכלל
13 חומר שלכאורה יכול היה להיות חלק מתוכן של מאמר באתר, בשל נסיון לחמוק
14 מאחריות, והשווה: ידיעה עתונאית הנזכרת באתרו של עו"ד רביה, בענין עתונאי
15 זוכה פרס פוליצר, שהתחזה למגיב בבלוג, כנראה כדי לתקוף עמדת מבקריו:
16 <http://www.law.co.il/news/free-speech/2006/04/22/2632/>.

17

18 77. לאור המסקנה האמורה, אין מקום לחיובה של הנתבעת לפי סעיף 11 לחוק איסור
19 לשון הרע.

20

21 המבחן המוצע על ידי התובע

22 78. במקרה שלפני המסקנה האופרטיבית אינה משתנה גם אם נלך לפי גישתו של
23 התובע, אשר בוחן את הסוגיה ב"משקפי" קיומה של עבירה פלילית, לפי ענין **פלונות**
24 (בסוגיה שלפני בודאי אין מקום להחמיר משפטית עם הנתבעת יותר מאשר עמדתו
25 של התובע עצמו).

26

27 79. בענין **פלונות** נדונה בקשה לחשיפת פרטי גולשים אשר כתבו תגובות שנטען כי הן
28 לשון הרע. ליבה של ההחלטה בענין **פלונות** הוא בעמדה כי "כאשר מקרה הבא בפני



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 בית המשפט עשוי להקים אחריות פלילית בגין לשון הרע שנעשתה כלפי המבקש,
 2 קיים אינטרס ציבורי להגביל את חופש הביטוי באינטרנט". גישתה זו של השופטת
 3 אגמון בענין **פלונית**, קיבלה תהודה רבה בפסיקה ומחוצה לה.
 4
- 5 80. המבחן שהוצג בענין **פלונית** אינו היחיד שהוצג בפסיקה. בענין המבחנים בפסיקה
 6 ובהליכי חקיקה, יוער כדלקמן:
 7 א. גישה מרכזית נוספת בפסיקה לענין חשיפת פרטי גולשים, אשר מרחיבה יותר
 8 מהגישה בענין **פלונית**, הוצגה במסגרת החלטתו של השופט עמית בענין **רמי מור**.
 9 השופט עמית סבור כי בבואנו לדון בבקשה לחשיפת זהות גולשים באינטרנט, נדרש
 10 "דבר מה נוסף", באנלוגיה לדרישה ל"סוד נוסף" העושה התעשרות להתעשרות שלא
 11 כדין המקימה עילת תביעה בשל חיקוי והעתקה שאינם נופלים לאחת הקטיגוריות
 12 המוכרות בקניין רוחני (רע"א 5768/94). השופט עמית מציע מספר מבחנים, שאינם
 13 ממצים, ובכלל זה תום לבה של התביעה, סיכוייה הלכאוריים של התביעה (רמה
 14 העולה על הנדרש למניעת סילוק על הסף), סוג הביטוי העומד על הפרק (פוליטי,
 15 מסחרי, פרטי), הענין לציבור (מבחינת נושא ומבחינת המתלונן), עוצמת הביטוי,
 16 תדירות הפרסום, טיב האתר המפרסם, הקשר הדברים, התועלת הגלומה בחשיפה
 17 למול הנזק שעלול להגרם בעטייה. עוד מצא השופט עמית להציע נקיטת צעדים
 18 מקדימים, טרם חשיפת זהותו של המפרסם בפני תובע. בכלל אלו מציין השופט
 19 עמית מיצוי האפשרויות לחשיפת הנתבע האנונימי, יידועו של הנתבע האנונימי בדבר
 20 הכוונה לפרסם הזהות וחשיפת הזהות בשלבים.
- 21 ב. בהחלטה מאוחרת יותר של כב' השופטת אגמון-גונן, בהקשר חשיפת פרטי גולשים,
 22 בענין **סבו**, סקרה השופטת אגמון את ההחלטה בענין **רמי מור**, וסיכמה את עמדתה
 23 כי לאור קשיי האכיפה מזה והמעבר להסדרה עצמית מזה, יש מקום כי המחוקק
 24 יקבע את הכללים המתאימים, וכי באיזון במסגרת חוק איסור לשון הרע, מגמות אלו
 25 מחייבות, כל עוד אין חקיקה הקובעת אחרת, למעט בהתערבות מדינתית ולהשאיר
 26 אותה למקרים חריגים וקיצוניים. השופטת אגמון שבה וקבעה כי יינתן צו לחשיפת
 27 זהות גולש באינטרנט בטענה שפרסם דברי לשון הרע כאשר מהפרסום עולה
 28 לכאורה כי הדברים שנאמרו מהווים עבירה פלילית לפי החוק. בנוסף, על המבקש



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 להראות כי ניסה לפנות לגולש באותו אתר או פורום, להודיע לו על רצונו להגיש נגדו
 2 תביעה, ולבקש ממנו לחשוף את זהותו (ענין סבו, סיפא סע' 7 לפסק הדין).
 3 ג. במסגרת הצעת חוק מסחר אלקטרוני תשס"ח – 2008 מוצע, בין היתר, לענין
 4 חשיפת פרטי גולשים שהפיצו מידע, כי יש לשכנע את בית המשפט שקיים "חשש של
 5 ממש שתוכנו של מידע שהועלה לרשת תקשורת אלקטרונית או הפצתו ברשת כאמור
 6 מהווים עוולה כלפי אדם או הפרת זכות קנין רוחני שלו..." (סעיף 13(ב) להצעת
 7 החוק. נוסח דומה נכלל בתזכיר הצעת החוק, כפי שפורסם בשנת 2005, בסע' 15
 8 (ב), וכבר נזכר במסגרת ההחלטה בענין פלונית).
 9 לאחר סקירת הגישות בפסקי הדין בענין פלונית, רמי מור וסבו, מצא בית המשפט
 10 המחוזי בה"פ (מחוזי ת"א) 1244/07 מזמור הפקות בע"מ נ' מעריב הוצאת
 11 מודיעין בע"מ (אתר האינטרנט NRG) (החלטה מיום 20.3.08, כב' השופטת ד"ר
 12 פלפל) להעתר לבקשה לחשיפת פרטי גולש, תוך הליכה בעקבות תוכנה של הצעת
 13 החוק דלעיל. נראה כי עמדה זו מרחיבה/מקלה יותר מעמדת השופט עמית.
 14 ד. בפסיקת בתי משפט השלום, יש הדים לגישות דלעיל. לפסיקה שאימצה בעיקרה את
 15 גישתה של השופטת אגמון בענין המבחן לחשיפת פרטי גולשים, ר' למשל בש"א
 16 (חי') 5478/06 קי.א.ס.פי מחשבים בע"מ נ' ברק אי.טי.סי. (1995) החברה
 17 לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ, החלטה מיום 13.8.06, השופט לבנוני (הבקשה
 18 נדחתה); בש"א 178590/07 מנסור נ' חלבי, החלטה מיום 14.1.08, השופטת אגי,
 19 סג"נ (הבקשה נתקבלה חלקית); בש"א 152863/08 פלח נ' דוקטורס – אתר
 20 אינטרנט, החלטה מיום 12.2.08, השופטת טולקובסקי (הבקשה נדחתה). לפסיקה
 21 שאימצה בעיקרה את גישת השופט עמית ר' למשל בש"א (ת"א) 151638/07 לוי
 22 אשר נ' בזק בינלאומי בע"מ, החלטה מיום 26.3.08, השופטת אביגיל כהן (הבקשה
 23 נתקבלה).
 24
 25 81. נחזור אפוא לענייננו, ולהליכתו של התובע בעקבות פסק הדין בענין פלונית.
 26
 27 לטעמי, המבחן שהוצע והוצב בפרשת פלונית, אינו הולם הכרעה בשאלה מתי יש
 28 לחייב ספק שירותי אינטרנט בשל תוכנו של מידע שהועלה לאתר ביוזמת צד שלישי



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 (אם אכן לכך כיוון התובע), הגם שהשיקולים שבבסיס המבחן האמור (וחלקם נזכר
2 לעיל), הולמים גם הכרעה בשאלת האחריות לתוכן (ותומכים במסקנה דלעיל, בדבר
3 אי תחולת סעיף 11 על הנתבעת בענין טוקבקים).
4
- 5 82. המבחן בענין **פלונית** ובענין **סבו** קובע, כאמור, כי יינתן צו לחשיפת זהות גולש
6 באינטרנט בטענה שפרסם דברי לשון הרע, כאשר מהפרסום עולה לכאורה כי
7 הדברים שנאמרו מהווים עבירה פלילית לפי חוק איסור לשון הרע. לפי ענין **סבו** -
8 בנוסף, על המבקש להראות כי ניסה לפנות לגולש באותו אתר או פורום, להודיע לו
9 על רצונו להגיש נגדו תביעה, ולבקש ממנו לחשוף את זהותו.
10
- 11 83. באשר לשאלה האם עולה מהפרסום לכאורה כי הדברים מהווים עבירה פלילית,
12 נזכיר כי סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע קובע: "המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע,
13 לשני בני-אדם או יותר זולת הנפגע, דינו – מאסר שנה אחת".
14
- 15 כדי לבוא בגדרה של עבירה פלילית של איסור לשון הרע, בשונה מהוכחת עוולה
16 אזרחית גרידא, יש להוכיח את התקיימותה של "עבירה התנהגותית ("המפרסם"),
17 הכרוכה בהתקיימות פרטים נסיבתיים ("לשון הרע", "לשני בני-אדם או יותר זולת
18 הנפגע") וביסוד נפשי מיוחד ("בכוונה לפגוע") (רע"פ 9818/01 **ביטון נ' סולטן**, פ"ד
19 נט(6) 554, 570 (2005); ליסודות העבירה ר' גם ע"פ 8735/96 **ביטון נ' קופ** פ"ד
20 נב(1), 19, עמ' 25 (1998)).
21
- 22 84. בניסיון ליישם את מבחן העבירה הפלילית על שאלת אחריותו של ספק השירות
23 לתוכנו של הפרסום, עולה קושי כבר לגבי שאלת זהותו של בעל ה"כוונה לפגוע".
24
- 25 בענין **פלונית**, אליו מפנה התובע, נדונה שאלת חשיפת פרטי הגולשים. הכוונה אליה
26 התייחס בית המשפט היתה, בהתאמה, כוונתם של אותם גולשים. בהתייחסותו
27 הלקונית בסיכומיו, מתייחס גם התובע כאן לכוונת הכותבים (ר' להלן).
28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 מנגד, הנתבעת בסיכומיה בחנה את שאלת כוונתה שלה, ולא את כוונת הגולשים.
2
- 3 85. גם אם יש רלוונטיות למבחן הכוונה הפלילית שהוצע בפסק דין פלונית, לא נראה שדי
4 בהוכחה של כוונת הכותב (ככל שהוכחה), להבדיל מכוונת מפעיל אתר האינטרנט,
5 בהקשר הטלת אחריות על מפעיל האתר (בשונה ממתן היתר לחשיפת פרטי
6 הגולשים אשר הורם די הצורך, לאותו שלב, הנטל בענין כוונתם). במקרה שלפנינו
7 עתירתו של התובע לפיצויים הינה כלפי הנתבעת עצמה, ולא כלפי הגולש/ים שכתב/ו
8 את ההתבטאויות.
9
- 10 86. עוד יצויין כי המבחן, כפי שצוין בענין סבו, בוודאי אינו הולם את עניינינו, שכן שם
11 נקבע (כאמור) כי על המבקש גם להראות כי ניסה לפנות לגולש באותו אתר או
12 פורום, להודיע לו על רצונו להגיש נגדו תביעה, ולבקש ממנו לחשוף את זהותו.
13
- 14 87. ברמה הראייתית – דיונית, קושי ראשוני העומד בדרכו של התובע במקרה שלפנינו,
15 הוא העובדה שבכתבי הטענות לא העלה התובע כל טענה בענין כוונה לפגוע, ויש
16 טעם בטענת הנתבעת בדבר איסור הרחבת חזית בסוגיה.
17
- 18 88. גם בשלב הסיכומים, התובע לא הרחיב בסוגיה. כל שכתב התובע בהקשר זה הינו
19 כך: "לדעת הח"מ אין ספק בכך שמתקיים גם התנאי השני [של היסוד הנפשי –
20 ת.א.]. כוונת המפרסם לפגוע בח"מ משתקפת מהפרסום עצמו, וקשה מאד לייחס
21 לפרסום תכלית אחרת כלשהי זולת גרימת נזק לח"מ" (סע' 34 לסיכומי התובע).
22
- 23 89. הטיעון האמור הוא לקוני ואין בו התמודדות מספקת עם הדרך בה נבחן היסוד הנפשי
24 הדרוש לסעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, בפסיקת בית המשפט העליון (ר' למשל ע"פ
25 677/83 בורוכוב נ' יפת, פד"י לט(3) 205 (1985); רע"פ 9818/01 ביטון נ' סולטן,
26 פ"ד נט(6) 554 (2005); רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקר (2006) ("ענין בן
27 גביר"), פסק דינה של השופטת פרוקצ'יה, בסע' 26). הגם שלשונו של פרסום מהווה
28 ראייה בענין הכוונה לפגוע, לא תמיד די בראייה זו. במקרה שלפנינו, ועל כך עוד



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 נעמוד להלן בהקשר אחר, קיים קשר מובהק בין תוכנם של הפרסומים נשוא התביעה
 2 לבין התבטאויותיו של התובע. קשר זה עולה מתוך תוכנם של הדברים, התובע הכיר
 3 בו למעשה, ויש בו כדי ללמד על עימות פוליטי חזיתי. אין מדובר ב"חרפות וגידופים
 4 בלבד נגד פלוני, ללא כל תוכן או הקשר אחר" (כלשון הנשיא דאז ברק, ברע"פ
 5 9818/01 הנ"ל, בעמ' 579).
- 6
- 7 90. כמו כן, כל האמור מתייחס לכוונה לפגוע של הכותב/ים. כבר צוין כי נראה שאין די
 8 בכך לענין הטלת אחריות על הנתבעת עצמה.
 9
- 10 באשר לכוונה לפגוע של הנתבעת עצמה - החומר הראיתי שלפני אינו מלמד כלל על
 11 כוונה שכזו כלפי התובע. הנתבעת לא היא אשר כתבה את הדברים. התשתית
 12 הראייתית אף מצביעה על כך שכאשר הנתבעת שמה ליבה לדבר מה שעלול לפגוע
 13 בתובע, היא מנעה את הפרסום (בענין תגובה מס' 98, שנפסלה מספר פעמים
 14 במסגרת הסינונים המדגמיים). היינו – לפנינו למעשה ראייה לכך שלא היתה כוונה
 15 לפגוע מצידה של הנתבעת עצמה.
 16
- 17 91. טענת התובע בסיכומיו (סע' 56), כי יש להסיק על כוונת הנתבעת לפגוע בפרסום
 18 התגובות, חסרת בסיס ראייתי. העובדה שהנתבעת לא סברה כי עליה להתנצל
 19 באופן שנדרש על ידי התובע, בגין טוקבקים של צד ג', והסירה אותם רק לאחר
 20 שנדרשה לכך מפורשות, אינה עולה כדי כוונה לפגוע כדרישת סעיף 6 לחוק.
 21
- 22 92. לאור כל האמור אני סבורה כי לא הורם הנטל לשכנע כי בנסיבות המקרה שלפנינו
 23 חלה, בענינה של הנתבעת, עבירה פלילית של לשון הרע (בין אם התובע ראה זאת
 24 כמבחן לענין סעיף 11 לחוק ובין אם אימץ זאת כמבחן כללי לחיוב הנתבעת לפי
 25 החוק).
 26
- 27 93. לנוכח המסקנות דלעיל, ולפי שאיני מוצאת להחמיר יותר מעמדתו של התובע עצמו,
 28 איני מוצאת לנכון ליישם בסוגיית האחריות על התוכן, ולו באופן אקדמי, גישות



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 נוספות שהועלו בפסיקה ובהצעת החוק, לגבי חשיפת פרטי גולשים. כמו כן, לפי
2 שהצעת החוק עודה רחוקה מבשלות, איני מוצאת לדון ברמה התאורטית בדבר קיום
3 תנאים במקרה שלפני (השווה: בהקשר אחריות לתוכן גולשים, להבדיל מחשיפת
4 פרטי גולשים, ת.ק. (י-ם) 1115/08 **בורוכוב נ' ביזנס נט בע"מ**, פסק דין מיום
5 10.9.08, השופט ארנברג). יוער כי הערות מסוימות שיצויינו בהמשך, לגבי "הודעה
6 והסרה", רלוונטיות לענין זה.

הערות בענין נושאים אחרים

האם טוקבקים ככלל, אינם יכולים להוות לשון הרע?

9
10 94. הנתבעת טוענת באופן כללי, כי "בשל מאפייניהם היחודיים, נעדרים הטוקבקים ככלל
11 את "המשקל הסגולי" הנדרש על מנת שיהיה בהם כדי לבזות או להשפיל אדם בעיני
12 הבריות. לשיטתה, הטוקבקים חסרים את "המטען הגנטי" ההופך פרסום לכזה
13 הטומן בחובו כח השפעה ופוטנציאל של פגיעה בשמו הטוב של אדם" (סע' 29
14 לסיכומי הנתבעת).

15
16 95. טענה זו של הנתבעת מוציאה את הטוקבקים כליל מתחת כנפיו של חוק איסור לשון
17 הרע. אין היא פוטרת מאחריות רק את ספקי השירות, אלא שיש בה כדי לתת פטור
18 גורף גם לכותבי התגובות, יהיה תוכן של האמירות אשר יהא, ויהא מקום פרסומן
19 של התגובות אשר יהא. הטענה מתבססת על האנונימיות של הכותבים ועל העמדה
20 כי הציבור אינו מייחס משקל ל"עובדות" נטענות בטוקבקים.

21
22 96. הטענה שהציבור אינו מייחס לאמור בטוקבקים משקל של ממש, כבר עלתה לדיון.

23
24 "יש להניח כי בעתיד, בתי המשפט יאמצו מבחן גמיש יותר בשאלה אם
25 הפרסום באינטרנט מהווה לשון הרע, או יתנו פירוש רחב יותר להגנה
26 של הבעת דעה. זאת, בין היתר, מהטעם שהביטוי האנונימי הוא "ביטוי
27 מוחלש" שהקורא הסביר אינו נותן לו משקל של ממש." (ענין **רמי מור**,
28 בסע' 34 ור' גם בסע' 38). ור' אסמכתאות נוספות שנזכרו לעיל.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 גם העובדה שהלשון הנהוגה בטוקבקים היא לעתים קרובות בוטה ופוגענית יותר
3 מאשר במקומות אחרים, לא היתה שנויה במחלוקת למעשה בין הצדדים בתיק
4 שלפני.

5

6 התובע עצמו ציין בכתב התביעה, לגבי כתיבתו:

7

8 "...כנהוג בטוקבק מתבטא אף הוא [התובע] מדי פעם בחריפות רבה..."
9 (סע' 13 לכתב התביעה, ההדגשה אינה במקור).

10

11 ובחקירתו הנגדית:

12

13 "ש. אתה אומר בתצהירך שלעיתים אתה גם מתבטא בצורה
14 חריפה בטוקבקים?
15 ת. קורה. לפעמים אפילו מצטער."

16

17 עמ' 9 ש' 16-17 לפרוטוקול.

18

19 ש. תאשר לי שסגנון בוטה בטוקבקים זה משהו שקיים לא רק
20 באתר של עיתון הארץ?
21 ת. אני חושב שבאתרים אחרים זה קיים עוד יותר. באתר עיתון
22 הארץ, הסגנון יחסית מתון.

23

24 עמ' 14 ש' 8-11 לפרוטוקול.

25

26 98. בפסיקה כבר כונו התגובות - "גידולי פרא" (ענין רמי מור, בסע' 21) וצוין:

27



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 "רבות נכתב אודות כותבי התגובות (הטוקבקיטים) ותרבות השיח
2 הרדודה, המתלהמת והבוטה, שהולכת ומתפתחת במקומותינו, וגורמת
3 להערכת השיח הציבורי...סאטיריקן ... השווה את הטוקבקיטט שפועל
4 בחסותה של האנונימיות ל"חסר חוליות חסר חיים המתגורר במחילות
5 אינטרנטיות, תת-קרקעיות, ניזון מעלים רקובים ומנוזלי השכנים
6 לבלוג, וחשיפתו לאור יום מלא עשויה להרוג אותו" (רענן שקד, ידיעות
7 אחרונות 3.11.2006). " (ענין רמי מור, סע' 30).

8

9 במסמך בענין טוקבקים שהוכן על ידי מחלקת מידע ומחקר של הכנסת (לבקשתו של
10 ח"כ ישראל חסון), נכתב בין השאר:

11

12 "הן מצדדי הטוקבק והן מתנגדיו מסכימים כי הוא כיום גם זירה של
13 בוטות וגסות בהיקף שאינו קיים בעיתונות המודפסת."

14

15 ר' גולדשמיט, מקומם של ה"טוקבקים" בשיח הציבורי בישראל
16 (הכנסת, מחלקת מידע ומחקר) (2006) (נספח ה' לתצהיר הנתבעת),
17 עמ' 6. (<http://www.knesset.gov.il/MMM/data/docs/m01546.doc>)

18

19 99. אולם, מאפייני הטוקבקים, בהנחה שהוכחו, אינם טעם מספיק לטעמי להוצאתם של
20 אלו באופן מוחלט מעבר לגבולות הפיקוח החוקי. מאפייני הטוקבקים ובכלל זה
21 העובדה שהלשון הנקוטה בטוקבקים היא לעתים בעלת מאפיינים אלימים, אינם
22 הופכים את האמור בטוקבקים, לדבר שכאילו לא נאמר כלל, ולתחום הטוקבקים
23 לתחום בו אין דין ואין דיין (השווה: מאמרו של קרניאל, לעיל).

24

25 כל התבטאות תבחן לגופה. יתכן שיהיו מקרים בהם ההתבטאות עצמה לא תגיע
26 לכדי "לשון הרע", בין היתר נוכח מיקומה במסגרת טוקבק. יהיו מקרים, בהם מאפייני
27 הטוקבק ישקלו במסגרת שיקולים אחרים, כגון היקף ההגנה הניתן להתבטאות או



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 היקף הפיצוי ההולם. אולם הכלל הראוי לטעמי אינו הוצאת הטוקבקים מתחת כנפי
2 החוק והפיכתם ל"עיר מקלט" למבצעי עוולות (ענין רמי מור, בסע' 33).
3
- 4 תוכנם של הטוקבקים הספציפיים ביחס לחוק איסור לשון הרע
5 100. מטבע הדברים, הצדדים התייחסו בטעוניהם לתוכנם של הטוקבקים הספציפיים
6 ביחס לדיני לשון הרע. לשם השלמת התמונה, נקדיש לענין זה מספר הערות, מבלי
7 לקבוע מסמרות.
8
- 9 101. בשלב הסיכומים ציין התובע (סע' 14), כי את עיקר הבעייה הוא רואה בשתי
10 התגובות הראשונות (מס' 86 ומס' 88) וכי לו היתה התגובה השלישית (מס' 98)
11 מתפרסמת לבדה, לא היה בכך כדי לגרום להגשת התביעה.
12
- 13 נזכיר כי התגובה השלישית (98), שהיתה כותרת ללא תוכן, ציינה: "לסמיון
14 דיסקינצ'קה 83, ברוך הבא ליוגנד ליברמן, המדים החומים בדרך (לת)".
15
- 16 102. אכן, לא בכדי כתב התובע בסיכומיו את שכתב. העובדה שמדובר בהתבטאות בעלת
17 הקשרים לפאשיזם ולמוראות מלחמת העולם השנייה, אינה הופכת את הביטויים
18 שנכללו בה לחסינים מדיון ציבורי (רע"א 2572/04 פריג' נ' "כל הזמן" ואח' (2008)
19 ((. גם במקרה של ביטויים כאלה, תבחן כל התבטאות לגופה, לאור נסיבות הפרסום.
20 במסגרת הנסיבות ניתן לציין כי הקשר היסטורי סיפק התובע עצמו, בתגובותיו, תוך
21 הפניות, בין השאר, לפעולותיו של סטלין.
22
- 23 103. אין כאמור צורך להדרש לתגובה השלישית בפני עצמה. בכל מקרה, גם אם נניח
24 לצורך הדיון כי מדובר בהתבטאות שיש בה משום "לשון הרע" כהגדרת מונח זה
25 בחוק, כי אז בשים לב להקשר הדברים כפי שהובא לעיל, ברי לטעמי כי תגובה זו
26 אינה אלא הבעת דעה על עמדתו ודעתו של התובע עצמו, כפי שהובעה בתגובותיו
27 הקודמות באותו "שרשור", והיא חוסה תחת הגנת סעיף 15(6) לחוק (ומתקיים בה
28 יסוד תום הלב לפי סעיף 16 לחוק).



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 104. נפנה בשלב זה לשתי התגובות האחרות נשוא התביעה (תגובה 86 ותגובה 88).

3 ללשונן של תגובות אלה – ר' לעיל. אין מקום לחזור על הדברים.

4

5 105. כידוע, לעניין קיומו של לשון הרע, עושה בית המשפט שימוש בקנה מידה של האדם

6 הסביר. כאשר באים לבחון משמעותן של מילים לצורך בדיקת מהותן, מפרשים אותן

7 על-פי המובן אותו מייחס להן הקורא או השומע הסביר (ע"א 723/74 הוצאת עיתון

8 הארץ בע"מ נ' חברת החשמל לישראל בע"מ, פ"ד לא(2) 281, 300 (1977); ע"א

9 740/86 תומרקין נ' העצני פ"ד מג(2) 333, 337-338 (1989)).

10

11 106. קריאה "לציבור" להזהר מאדם מסוים, תוך כינויו "מפיוז" ואמירה כי הוא "מפעיל" כח,

12 היא ככלל אמירה שיש בה כדי להשפיל אדם או לבזותו בעיניו של האדם הסביר. כך

13 גם הדברים שנכתבו במסגרת תגובה 88, ואין צורך להרחיב בדבר.

14

15 107. קריאת הביטוי במסגרת הקשר הדברים והדבקם, אינה מביאה, לטעמי, למסקנה כי

16 מדובר בביטוי היוצא מגדרה של הגדרת לשון הרע.

17

18 יש לזכור כי האמירות שלפנינו הן מלוא הפרסום בגינו נטען לשון הרע. כלומר – אין

19 מדובר בקטע מתוך כתבה, בכותרת משנה, או יחידה אחרת מתוך מכלול פרסום

20 שיש לקרוא אותו במלואו קודם שמגבשים דעה בדבר היותו של ביטוי משום לשון

21 הרע (השווה: ע"א 9462/04 בן ציון מורדוב נ' ידיעות אחרונות בע"מ (2005)).

22

23 108. להקשר הדברים הנטען על ידי הנתבעת – במובן תגובותיו של התובע עצמו - יש

24 כמובן משמעות רבה בדיון המשפטי, אולם, לטעמי המשמעות הינה יותר בשלב

25 ההגנות והסעד. עם זאת ברי כי שלבי הניתוח של עוולת לשון הרע אינם בלתי

26 קשורים זה לזה, וטעונים "זולגים" מענין לענין.

27



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 "החוק בנוי שני נדבכים עיקריים – נדבך האחריות ונדבך ההגנות...הקו
2 המבדיל בין שני הנדבכים איננו חד. זאת, הן לאור השפעת האיזון
3 החוקתי בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם טוב על נדבכיו השונים של
4 החוק, הן לאור העובדה ששיקולים הנבחנים בעת שנבדק הנדבך
5 הראשון, משליכים גם על הנדבך השני, ולהפך."

6

7 ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 574
8 (2004).

9

10 109. אני נוטה לדעה כי התגובות שנזכרו לעיל הן בעלות מאפיינים של לשון הרע. למרות
11 זאת, ספק אם יש מקום לחיוב בדין בגין התבטאויות אלה, ולחיובה של הנתבעת
12 שלפני בפרט.

13

14 110. תגובות 86 ו- 88 נשלחו בעקבות תגובות של התובע, לכתבה שעסקה בדרך בה
15 ראוי לנהוג בעקבות ירי הקסאמים לעבר שדרות וישובים סמוכים.

16

17 התובע כתב בתגובותיו, בין היתר, כי "מי שבא לעקור עין מחברו, שלא יתפלא אם
18 יישאר בלא שתי עיניו, אוזניו וחלקים אחרים של הגוף" (תגובה 42), התייחס
19 לפעולות כוחניות של סטלין, טרצקי, לנין ועוד (תגובה 56) וכתב כי "עלינו להפעיל
20 יותר כח, וליתר דיוק, הרבה יותר כח נגד הפלשתינאים, מאשר הם יכולים להפעיל
21 נגדנו" (תגובה 83).

22

23 111. על רקע זה נכתבו תגובות 86 ו-88 שצוטטו לעיל. תגובה 86 אף מתייחסת מפורשות
24 לתגובה 83, בה קרא התובע להפעיל הרבה כח.

25

26 אמנם, התגובות "גולשות" למישור האישי. הן מציינות את מקצועו של התובע ואת
27 מוצאו, כותבות כי הוא עצמו "מפעיל" כח ונוקטות במלים כמו "אזהרה לציבור". אולם,
28 חרף היותן סרות טעם ובעלות מאפיינים מובהקים-פחות מתגובה 98 כדעה, יש



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

- 1 לקרוא את האמור בהן על רקע כתיבתו של התובע, אשר קרא פעם אחר פעם
2 להפעלת כח והזכיר דוגמאות מאיזור מוצאו בעיני הפעלת כח. על רקע כתיבתו של
3 התובע, ומבלי להכריע בדבר, אני נוטה לדעה כי התגובות הינן הבעת דעה על
4 עמדתו של התובע כפי שהיא עלתה מהפרסומים שהוא עצמו כתב. אוסיף בענין זה
5 מספר הערות.
- 6
- 7 112. עצם העובדה שנגקטו כלפי התובע ביטויים חריפים, דווקא יכולה להקהות מעוקצם
8 (ר' ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ', פ"ד נח(3) 558, 575 (2004)).
9 איש לא סבר כי התובע, פיסית, "רוקד על דם של ערבים", חרף האמור בתגובה 88.
10 ההתבטאויות חריפות, סרות טעם ואף גזעניות. יש בהן כדי להטיל כתם על אדם לפי
11 מקום מוצאו. עם זאת, מוקד הפרסום אינו בכך, אלא בטיעון המתייחס לעמדתו של
12 התובע, כפי שהובעה בתגובות שכתב, באשר לצורך בהפעלת כח רב כלפי
13 פלשתינאים.
- 14
- 15 113. גם התובע עצמו ראה בתגובות האמורות משום התייחסות (אף שבלתי ראויה),
16 לעמדותיו הפוליטיות, כפי שהובעו בתגובות השונות. לא בכדי כתב התובע, לאחר
17 התגובות האמורות, תגובה משלו אשר כותרתה היתה "השמאל בפאניקה – טענות
18 שקריות (98, 88, 86)". במסגרת תוכנה של התגובה האמורה כתב התובע, בין
19 השאר, כי התגובות "יותר מכל דבר אחר חושפים את התיסכול של השמאל הקיצוני
20 שאינו מצליח להביא נימוקים ענייניים התומכים בעמדתו". ואכן, זהו הקונטקסט בו יש
21 לראות ולקרוא את הדברים. תגובה של בעל עמדה פוליטית השונה מהתובע,
22 לכתיבה פוליטית של התובע עצמו.
- 23
- 24 114. אני נותנת דעתי בהקשר זה גם לעובדה שהדין בתגובות שלפני הוא דיון בסוגיה
25 פוליטית, מדינית, ציבורית. דיון מסוג זה הוא בעל ערך גבוה במיוחד בכל הנוגע
26 לחופש הביטוי (ר' לעיל).
- 27



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 "מושג הסבירות אינו נותן תשובה מתוכו אלא הוא נזקק לערכים
3 המתנגשים החיצוניים ולאזון ביניהם. הסבירות אינה נבחנת בחלל ריק,
4 ולעולם היא תלויית נסיבות הענין (פרשת פלוני, שם, פסקה 20). " (ענין
5 **בן גביר**, פסק דינה של השופטת פרוקצ'יה, בסע' 24).

6

7 118. בהקשר זה, למשל, יכולים לבוא לידי ביטוי מאפייניו של טוקבק, ובכלל זה, הכתיבה
8 הפוגענית הנהוגה בתחום. "נסיבות", והסבירות, מתייחסות גם לדרך ומקום
9 הפרסום. הגמישות שבית המשפט ינקוט, בענין כתיבה בטוקבקים, רבה יותר לטעמי
10 מאשר כתיבה במקומות בעלי מאפיינים שונים.

11

12 הנסיבות והסבירות מתייחסות גם להקשרים נוספים, ובכלל זה – התגובות פרי עטו
13 של התובע, אשר התגובות נכתבו במענה עליהן. השווה: ענין **בן גביר**, פסק דינה של
14 השופטת פרוקצ'יה, בסע' 29. ניתן להביא בחשבון גם את מאפייניו של התובע באופן
15 כללי, כמי שכותב לא פעם תגובות חריפות למדי.

16

17 כמו כן, גם בהקשר זה, כבסוגיות נוספות, יש לתת את הדעת לכך שלפנינו למעשה
18 מחלוקת, בוטה, במתייחסת במובהק לסוגיות פוליטיות ציבוריות.

19

20 עוד יש לתת את הדעת לכלל לפיו, כאשר בית-המשפט נתקל בקושי פרשני, עליו
21 להעדיף את הפרשנות שלפיה הביטוי איננו לשון הרע (ע"א 4534/02 **רשת שוקן**
22 **בע"מ נ' הרציקוביץ'**, פ"ד נח(3) 558, 570 (2004)).

23

24 119. לאור האמור ומכלול נסיבות הענין אני נוטה אפוא לדעה כי התגובות נשוא תביעה זו
25 חוסות תחת הגנת תום הלב של סעיף 15(6) לחוק.

26



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 הנזק

2 120. גם אם נניח לצורך הדיון, כי התגובות נשוא התביעה הן לשון הרע וכי לא חלה בענין

3 הגנה, לטעמי אין מקום לזכות את התובע בפיצוי ממשי מאת הנתבעת בגין התגובות.

4

5 "בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית-המשפט, בין היתר,

6 בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב

7 ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה

8 היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב

9 בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים.

10 אכן, התנהגותו של הניזוק לפני פרסום ולאחריו עשויה להוות אמצעי

11 שבעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. בדומה, התנהגותו של המזיק אף היא

12 עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו. כך, למשל, התנצלות על דברי

13 לשון הרע עשויה להקטין את הנזק שהם גרמו ובכך להשפיע על שיעור

14 הפיצויים (ראו סעיף 19 לחוק)."

15

16 רע"א 4740/00 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510, 525 (2001).

17

18 121. ככל אחד משלבי החוק, גם בחינת הסעד אותו מבקש תובע לפי חוק איסור לשון

19 הרע, נעשית במסגרת האיזונים הכלליים בין זכויות היסוד. "האיזון החוקתי בין

20 הזכות לשם הטוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש הביטוי משתרע הן על קביעת

21 האחריות והן על קביעת הסעד הננקט כאשר מתגבשת האחריות (רע"א 4740/00

22 אמר נ' יוסף, פ"ד נה(5) 510, 520 (2001); ענין בן גביר, פסק דינה של השופטת

23 ארבל, בסע' 24).

24

25 לניתוח נרחב של תכליות הפיצוי בגין לשון הרע והשיקולים להקל ולהחמיר, ר'

26 לאחרונה פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 89/04 ד"ר נודלמן נ' שרנסקי (

27

(4.8.08).

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

122. במקרה שלפנינו, במסגרת השיקולים השונים בענין הסעד, ניתן לכלול, בין השאר, את אלו:

א. הפרסומים נשוא התביעה לא בוצעו במסגרת מאמר או כתבה אלא במסגרת תגובות הנכתבות באופן אנונימי. המשקל שנותן הציבור לכתובה אנונימית ברשת, אינו גבוה (ר' לעיל).

ב. לא זו בלבד שמדובר בתגובות שלאחר כתבה, אלא שמדובר בתגובות מספר 86, 88 ו-98. כלומר – תגובות שעל מנת לעיין בהן ולמצוא בהן ענין (קל וחומר – לפתוח ולקרוא אותן, דבר הרלוונטי בענין תגובה 88), שומה על הקורא לעבור עשרות תגובות קודמות, אשר ברור מתוכנן כי יש בהן במידה רבה "התכתבות" בין כותבי התגובות לבין עצמם ("לאבי סבג (73)"; "ל-76 (אלכס המזויף)"; "לסמיון דיסקינצ'קה 83...").

ג. נפסק כי "השמעתן [של התבטאויות - ת.א.] בפרהסיה, במסגרת תכנית טלוויזיה רבת משתתפים, החשופה לצפייתם של רבבות צופים בעת צפיית-שיא בשעות הערב, מחמירה את הפגיעה באורח משמעותי", ו"פרסום בתפוצה גדולה, כגון פרסום באמצעי התקשורת, מחמיר את הפגיעה ומצדיק הגדלת הפיצוי..." (ענין **בן גביר**).

בהתאמה, כתיבתן של התבטאויות במסגרת טוקבקים בכלל וכאלה שהועלו לאחר כ-90 תגובות אחרות, באתר אינטרנט שאינו בין הגדולים, מחלישה את הפגיעה באורח ממשי ומצדיקה את הקטנת הפיצוי.

"... לא ברור לי כלל כמה אנשים מתעניינים בכך, וכמה מהם (אם בכלל) קראו את דברי הנתבעת. צריך לזכור שבעידן המודרני, זכותו של כל אחד אולי לדבר, אך איש איננו חייב להקשיב."

ת"ק (י-ם) 4381/06 **שם טוב נ' צימרמן** (2007). כב' השופט טננבוים.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 ד. ההתבטאויות נכתבו במסגרת כתיבה הידועה באופיה הבוטה (ר' לעיל), ונכתבו
 3 במענה לתגובות שנכתבו על ידי התובע, ואשר התייחסו לשימוש בכח. הפרסומים
 4 היו במועד אחד וב"שרשור" אחד. אין מדובר ב"קמפיין שיטתי" נגד התובע (השווה:
 5 בש"א (ת"א) 151638/07 לוי אשר נ' בזק בינלאומי בע"מ (2008)).

6

7 ה. היתה לתובע הזדמנות ואפשרות מיידית להשיב על התגובות, והוא אכן עשה כן, מעל
 8 אותה "במה" ובפירוט. התובע מיהר לפרסם תגובה המבהירה כי אין אמת עובדתית
 9 בטענות המופיעות בתגובות נשוא התביעה. בכך פעל התובע בתום לב, כשורה וכדין
 10 לצמצום נזקים. פעולה זו גם מראה את אופן של התגובות, אשר אינן מותירות את
 11 הנפגע "חסר אונים" למול הכפשה המועלית כלפיו, והוא בעל כלי הגנה/מתקפה
 12 מקביל, בו ניתן לעשות שימוש מייד, באותה "זירה" ממש.

13

14 "העובדה שהדברים נאמרו במהלך דיון שהיה שזור באמירות פוגעניות
 15 ומתלהמות, כאשר למערער האפשרות להגיב על הדברים, מקהה אף
 16 היא במידת מה מעוקצם של הדברים." (ענין **בן גביר**, פסק דינה של
 17 השופטת ארבל, בסע' 25).

18

19 ו. התובע עצמו התבטא לא פעם בטוקבקים באופן חריף ואף פוגעני, לרבות תוך
 20 התייחסות לגופם של אנשים ולא רק לתוכן עמדותיהם. כך למשל, את עמיר פרץ,
 21 השווה התובע לסטאלין והיטלר, וכינה אותו "ליצן משופם". אל אחת מכותבות
 22 התגובות ("הגר") התייחס התובע כמי שהיא "מכוערת לפחות בנפשה" ואל כותב
 23 תגובות אחר ("מוני יקים") התייחס התובע כמי שסובל מפיצול אישיות.

24

25 "להתנהגות הניזוק ולמעמדו קודם לארוע הפגיעה ולאחריו ינתן משקל
 26 בהערכת הפיצוי." (ענין **בן גביר**, פסק דינה של השופטת פרוקצ'יה, סע'
 27 32).

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 כן ר' למשל - ע"א 1370/91 לוטפי משעור נ. אמיל חביבי פ"ד מז (1) 535, 537-
 2 538 (1993); ת"א (ת"א) 33613/03 יצחק יואב נ' משה הלוי (2004), כב'
 3 השופטת רונן; ת"א (י-ם) 7374/02 כהן נ' אולמרט (2004), כב' השופט סולברג
 4 (ערעורים נדחו – ע"א (י-ם) 5672/04 כהן נ' אולמרט (2005), רע"א 2575/05 כהן
 5 נ' אולמרט (2005)).

6

7 ז. התגובות נכתבו במסגרת החלפת דעות (או שמא – מהלומות) בהקשר ציבורי
 8 ופוליטי.

9

10 "שיג-ושיח חופשי בנושאים פוליטיים וציבוריים מצוי בלב-ליבו של חופש הביטוי"
 11 (רע"א 10520/03 הנ"ל, פסק דינו של כב' השופט ריבלין, בסע' 16). כפי שציינה
 12 השופטת ד"ר אגמון גונן - גם אלו התומכים בהתערבות בחופש הביטוי למניעת
 13 עוולות כגון לשון הרע, מסכימים כי החשיבות המרכזית היא לחופש הביטוי בהקשרים
 14 הפוליטיים (ענין סבו, סע' 5.5 לפסק הדין).

15

16 ח. התובע לא ביקש להסיר את הפרסום הפוגע אלא לאחר כשלושה שבועות (מכתב
 17 מיום 14.7.06, צורף לתצהירי שני הצדדים). מעת שביקש להסיר התגובות – נענה
 18 מיידית. לא ברור מדוע התובע לא ביקש את הסרת התגובות קודם לכן, בפרט כאשר
 19 מדובר בעורך דין. כמו כן, התובע לא ביקש מהנתבעת בזמן אמת את חשיפת
 20 ומסירת פרטי הגולש/ים אשר כתב/ו את התגובות נשוא התביעה. הבקשה לכך
 21 הועלתה בפני הנתבעת לראשונה רק במסגרת ההליך המשפטי, חודשים לאחר
 22 הארוע.

23

24 התנהלותו של התובע בענינים אלו, כמו גם דרכו בדיון בכלל, מעלה את הרושם כי
 25 הפגיעה בתובע לא היתה חזקה. למעשה, הרושם שהתקבל הינו כי התובע עוסק
 26 בתביעה בעיקר מטעמי ענין אקדמי או ציבורי. ככל שקיימת עילת תביעה ויריבות, אין
 27 דופי בדבר. אולם, כאשר באים לפסוק את הסכום אותו יש לזכות את בעל הדין,
 28 העדרה של פגיעה ממשית בפועל, הינה אחד השיקולים אותם ניתן להביא בחשבון.



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1

2 טענה בענין קיומו של נזק בפועל, זנחה ע"י התובע בשלב הסיכומים, ולא בכדי.

3

הנושא לא נדון ולא הוכח כדין.

4

5 ט. עוד ניתן לתת את הדעת, בהקשר פסיקת פיצוי, כי בכל הנוגע לנתבעת (להבדיל

6

מכותב/י התגובות), ברי כי לא היתה כוונה לפגוע (ר' לעיל).

7

8 י. קביעת חובת פיצוי ממשי על הנתבעת, עלולה להביא לסינון יתר של פרסומים, שהוא

9

מחיר יקר מאד לתשלום (ר' לעיל). אפילו התובע עצמו התקשה לומר מהם פרסומים

10

אותם יש לאפשר ומהם פרסומים אותם יש למנוע.

11

12 123. לאור האמור אני סבורה כי גם אם היה מקום לראות את הנתבעת כאחראית לפי

13

החוק, גם אם ההתבטאויות נשוא התביעה הן משום לשון הרע וגם אם לא חלה בגינן

14

הגנה, כי אז, בנסיבות המקרה שלפני, אין מקום לחייב את הנתבעת כלפי התובע

15

במקרה דנן בפיצוי כספי, או שהיה לחייבה בפיצוי סמלי בלבד.

16

17

רשלנות

18 124. התביעה התמקדה בחוק איסור לשון הרע. באופן משני טען התובע גם לקיומה של

19

עוולת הרשלנות. לפי הפסיקה הנוהגת, הדבר אפשרי באופן עקרוני. העדרה של

20

עילה לפי חוק איסור לשון הרע (עוולת לשון הרע) במקרה מסוים, אינה שוללת

21

אפשרות לקיומה של עוולת הרשלנות בענין אותו מקרה (ליחס בין העוולות ר' למשל

22

ת' גדרון "לשון הרע – עוולת הרשלנות?", המשפט ד (תשנ"ט) 219; השווה: א' צור

23

"לשון הרע – עוולת רשלנות?" – תגובה", המשפט ד (תשנ"ט) 239).

24

25 125. עם זאת, שיקולי מדיניות העומדים בבסיס חוק איסור לשון הרע ופרשנותו, יבואו לידי

26

ביטוי גם במסגרת שיקוליו של בית המשפט בבחינת עוולת הרשלנות.

27



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 "השאלה בה על בית המשפט להכריע היא שאלה במסגרתה יש לאזן
2 בין שני אינטרסים נוגדים, שניהם חשובים ומשמעותיים בשיטת המשפט
3 שלנו – האחד, זכותו של אדם לשם טוב, ומנגד השני – חופש הביטוי.
4

5 האיזון בין האינטרסים הללו ייקבע בהתאם לכללים שפותחו במסגרת
6 דיני הנזיקין בכלל ודיני הרשלנות בפרט, היינו תוך השוואה ואיזון בין
7 תוחלת הנזק מצד אחד, לבין עלות המניעה של הנזק מן הצד השני.
8

9 האיזון יעשה תוך שנביא בחשבון כל העת כי הטענה איננה מתייחסת
10 להטלת אחריות ישירה על מי שפרסם בעצמו את הדברים המשמיצים
11 והפוגעים, אלא להטלת אחריות עקיפה, על מי שהוא הבעלים והמעיל
12 של האתר בו התפרסמו הדברים, משום שהוא לא מנע את פרסומם.
13

14 ...
15 כאשר בוחנים את העלות של הטלת אחריות על מזיק פוטנציאלי
16 לפרסום דברים שיש בהם משום "לשון הרע", יש להביא בחשבון גם את
17 העלות החברתית, היינו את המחיר שהחברה תשלם אם תוטל אחריות,
18 והאתר יצטרך לקיים מנגנון של צנזורה על ההודעות המתפרסמות בו."
19

20 ת"א (שלום ת"א) 37692/03 **סודרי נ' שטלריד** (2005), סע' 25, 29.

21 126. בפסק הדין בענין **סודרי**, מגיעה השופטת רונן למסקנה כי אין להטיל על מפעיל
22 האתר אחריות בגין פרסומים ("כאשר אני שוקלת זה מול זה את הנזק שעשוי
23 להיגרם למי שמתפרסמת לגביו ידיעה פוגעת כגון הפרסומים דנן, מול הנזק
24 שבהטלת אחריות על הנתבע כבעל האתר, אני סבורה כי המדיניות המשפטית
25 הנכונה צריכה להיות כי לא תוטל אחריות כזאת.", סע' 36 לפסק הדין).
26



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

127. גם לפי גישות נוספות (אולי מתונות יותר) אותן ניתן למצוא בפסיקת הערכאות הדיוניות, שיקולי המדיניות צריכים להביא לחיוב בנזיקין של ספק שירותי אינטרנט, במקרים חריגים בלבד.

128. ערכי היסוד אותם יש להביא בחשבון, והאיזון שיש לבצע לצורך האמור גם בענין עוולת הרשלנות, נדונו מספר שנים קודם לענין סודרי, בפסק הדין בענין **בורוכוב**. לאחר בחינת משפט משווה, התווה השופט אמיר בענין זה מבחן משולש מצטבר:

"...ראוי לחייב את ספק שירותי האינטרנט בגין פרסום פוגע שנעשה ע"י צד ג' במסגרת אותם שירותים שנותן הספק – רק אם וכאשר הצד הנפגע מתלונן על כך בפני הספק ודורש במפורש את הסרת הפרסום הפוגע; ורק אם הפרסום אכן פוגע ואסור על-פניו; ורק כאשר יש לספק יכולת למנוע זאת באופן סביר.

זהו מבחן משולש ומצטבר – של ידיעה בפועל, ושל ודאות הפגיעה, ושל אפשרות מניעתה."

ת"א (כפ"ס) 7830/00 **בורוכוב נ' פורן** (2002), בסע' 55.

המבחן המשולש שהותווה בפסק דין בורוכוב, אומץ בפסיקה נוספת (ר' למשל, בהקשר אחר, ת.א (שלום ת"א) 064045/04 **"על השולחן" מרכז גסטרונומי בע"מ נ' אורט ישראל** (2007), כב' השופטת אביגיל כהן).

129. דברים נוספים בענין אחריות בנזיקין בגין פרסומים באינטרנט, ניתן למצוא בפסק הדין בענין **בושמיץ**. גם באותו מקרה, ואף שבית המשפט (כב' השופטת סג"נ אלמגור) מצא לחייב בנזיקין מנהלת של פורום באינטרנט, הודגש כי שיקולי המדיניות צריכים להביא להגבלה רבה בחיוב שכזה בנזיקין:



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 "חובת זהירות תוטל על ספקי השירות במקרים מובהקים וברורים, שכן
2 המדובר באמצעי תקשורת המשמש להעברת מידע המסייע לקידום
3 המדע והמחקר ולהעברת דעות ברחבי העולם כולו, ועל־כן יש להגביל
4 מאוד ולצמצם את חובת הזהירות והחלת סעיף 35 לפקודת הנזיקין...
5 יש לבחון כל מקרה לגופו, לפי כללי בחינת הרשלנות ... תוך שימת דגש
6 מיוחד על שיקולים כגון: תום־לבו של התובע, איזון בין החירויות
7 המתנגשות, מידתיות הפרסום, אופן ניסוחם של הביטויים הפוגעים,
8 עצמתם, שכיחותם בפורום ומשך פרסומם בו."

9

10 ת"א (שלום ת"א) 32986/03 בושמיץ נ' אהרונוביץ' (2007).

11

12 130. במקרה שלפנינו, התובע מנוע ומושתק כלפי הנתבעת, ומניעות זו חלה גם בהקשר
13 עוללת הרשלנות. משכך, הסוגיה אינה רלוונטית. שתי הערות בשוליה:

14

15 131. הערה אחת היא כי בניגוד לטענת התובע, נסיבות המקרה שלפנינו שונות בתכלית
16 מהנסיבות שנדונו בענין בושמיץ. לא נרחיב בדבר.

17

18 132. הערה שניה מתייחסת לטענת הנתבעת כי לא מתקיים במקרה שלפנינו המבחן
19 לאחריות ספק שירותי אינטרנט כפי שהוצב בענין בורוכוב.

20

21 באופן פורמלי, אכן לא מתקיים מבחן זה, שכן התובע לא ביקש תחילה את הסרת
22 הפרסומים, ומשביקש זאת – הדבר נעשה כמעט מיידית. עם זאת, ספק אם ניתן
23 לומר כי המבחן לא התקיים ברמה המהותית, שכן המבחן שצוין בענין בורוכוב
24 מתייחס ל"ידיעה בפועל" של ספק השירות, וידיעה כזו נוצרה לכאורה כבר בעת בה
25 פנה התובע אל הנתבעת וטען כי הפרסומים מקיימים כנגדו עוולה.

26

27 אכן, לא ברור מדוע לא ביקש התובע, בפרט כאשר מדובר במשפטן, את הסרת
28 הפרסומים. אולם, משהפנה את תשומת לבה של הנתבעת לקיומם של פרסומים



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 אשר לשיטתו מפרים את הדין (וכאשר הנתבעת עצמה הביעה דעתה הלכאורית,
2 לפחות לגבי תגובה 98 אותה פסלה בעבר, כי מדובר בהפרת הדין), יש טעם בטענה
3 כי הגיונו של מבחן ה"ידיעה בפועל", התקיים. כך עולה לכאורה גם מהצעת חוק
4 מסחר אלקטרוני תשס"ח - 2008, אליה הפנתה הנתבעת. הצעת החוק מאמצת
5 מבחן של "הודעה והסרה" כתנאי למתן פטור לספק שירותי אינטרנט בגין תכניו של
6 צד שלישי, כאשר ההודעה אשר אמור הספק לקבל, הינה תלונה כי תוכן מידע או
7 הפצתו "מהווים עוולה..." (סע' 10(3)(א) להצ"ח). אין צורך בדרישה מפורשת של
8 הסרת המידע. לפי מבחן הצעת החוק, הנתבעת לא עמדה בתנאים למתן פטור
9 מאחריות. ביישום לעוללת רשלנות, ניתן היה לטעון כי בכל הנוגע לתקופה שמאז
10 הודעתו של התובע בדבר העוולה (24.6) ועד להסרה, בסמוך לאחר הדרישה
11 המפורשת (16.7), חלה על הנתבעת אחריות. במקביל ניתן לטעון, כי אם לא מצא
12 התובע לנכון לדרוש את הסרת הפרסום לאלתר, ואף לא מספר ימים לאחר הפרסום,
13 חזקה כי לא היתה לפרסום השפעה של ממש, או בכלל, או כי יש בהתנהלות התובע
14 משום אשם תורם לגבי התקופה האמורה, בשיעור כזה או אחר.

צו עשה

16
17 133. במסגרת הסיכומים, שבו הצדדים והתייחסו לבקשת התובע לצו עשה לחשיפת פרטי
18 הגולשים שכתבו את התגובות, בקשה אשר נכללה בסעיף 54 לכתב התביעה.

19
20 134. הדרשותם של הצדדים לנושא זה אינה ממין הענין. במסגרת החלטה מיום
21 29.11.06 (כב' השופטת מארק, בש"א 179284/06), בית המשפט כבר קיבל את
22 בקשת הנתבעת לסילוק על הסף של הסעד של צו עשה כפי שנתבקש בסעיף 54
23 לכתב התביעה.

24
25 כמו כן, בהחלטה נוספת, שניתנה במעמד הצדדים ביום 14.2.07 (כב' השופטת
26 מארק, בהתייחס לבש"א 151146/06, עמ' 6 לפרוטוקול שם), נקבע כי התובע אינו
27 רשאי להעלות כלפי הנתבעת עילת תביעה בעניין רשלנות בשמירת כתובת הגולשים.

28



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

135. משנדרשו הצדדים לענין, אעיר בסוגיה זו כדלקמן:
- א. על פני הדברים, עולה בענין בקשת התובע לצו עשה לחשיפת פרטי הגולשים, קושי בענין הסמכות העניינית. הגישות בפסיקת בתי המשפט בענין הסמכות העניינית לדיון בבקשה לחשיפת פרטי גולשים, נדונו כבר בענין **רמי מור**, בסע' 15. השופט עמית הביע דעתו כי "במישור המהותי, אין לראות בקשה לחשיפת פרטי גולשים כבקשה עצמאית העומדת בפני עצמה, אלא כסעד ביניים שנועד לשרת את הסעד העיקרי, כגון תביעה בעוולה של לשון הרע או בעוולה מסחרית, או בגין פגיעה בפרטיות" וכי "אם התביעה העיקרית היא תובענה כספית הנופלת בסמכותו של בית משפט השלום, הבקשה לחשיפת זהות הגולשים תידון בבית משפט השלום". בקשות לחשיפת פרטי גולשים אכן נדונות, דרך שגרה, בבתי משפט השלום. אולם, בהעדרה של תביעה עיקרית, הסמכות העניינית לדון בסוגיה נתונה לבית המשפט המחוזי ("ככל שהבקשה לחשיפת שמות גולשים היא בקשה עצמאית, העומדת בפני עצמה, ולא כסעד ביניים המשרת את הסעד העיקרי של תובענה כספית בגבולות הסמכות של בית משפט השלום, הסמכות לדון בבקשה תהא נתונה לבית המשפט המחוזי", שם). במקרה שלפני, הבקשה לצו עשה, המשולבת בתובענה, לא נועדה לשרת את התביעה העיקרית אשר במסגרתה הוגשה. חשיפת פרטי הגולשים אינה דרושה לשם תשלום פיצוי מאת הנתבעת. לא הוצגה גם כל עילה המאפשרת חשיפת פרטי גולשים כסעד עיקרי. משכך, הגם שהיא רשומה כסעד במסגרת תביעה כספית כלפי הנתבעת, למעשה מדובר בבקשה נפרדת, עצמאית, וככזו - הסמכות לדיון בה נתונה לבית המשפט המחוזי.
- ב. התובע לא פנה אל הנתבעת ולא ביקש את חשיפת פרטי הגולשים במועד הפרסום או בסמוך לאחר מכן. לא יום לאחר מכן, לא שבוע, ואף לא חודש. הפעם הראשונה בה הועלתה כלפי הנתבעת בקשה מסוג זה, הינה במסגרת כתב התביעה עצמו, מספר חודשים לאחר הפרסום. בנסיבות אלה, טענת הנתבעת כי כתובות ה- IP של הגולשים אינן נמצאות בידיה זה מכבר (ולענין זה, אין זה משנה אם הן נמצאות בידיה רק שלושה ימים, כנטען, או פרק זמן ארוך יותר), אינה אלא טענה מסתברת (ור' למשל סע' 7 להחלטה בענין **רמי מור**) ואני



בתי המשפט

א 51859/06

בית משפט השלום תל אביב-יפו

תאריך: 28/10/2008

בפני: כב' השופטת תמר אברהמי

1 מוצאת לקבלה, אף שנתמכה בתצהירו של עורך האתר ולא בתצהיר של גורם
2 טכני.
3 ג. משחלפו למעלה משנתיים ממועד הגשת התביעה שלפני, וטרם הוגשה תביעה
4 עיקרית כנגד אותו גורם שאת פרטיו מבקש התובע לחשוף (בדרך הנזכרת
5 בהחלטה בענין רמי מור, אליה ידע התובע להפנות בטעונו), אין אלא להגיע
6 למסקנה כי אין זה המקרה הראוי למתן צו עשה מהסוג שהתבקש.

7

8

הערה וסיכום

9 136. לא מצאתי בטעונים אחרים אשר הובאו מטעם מי מהצדדים, כדי לשנות את תוצאות
10 הדיון לגופו של ענין (רע"א 10586/07 פלוני נ' פלוני (24.4.08); ע"א 916/05 כדר
11 נ' פרופ' הרישנו (28.11.07), ע"א 84/80 קאסם נ' קאסם, פ"ד לז(3) 60 (1983)).
12 בכלל זה, הטענה בדבר נוהגו של התובע להזדהות בשמו האמיתי בניגוד לנוהגם של
13 רב כותבי התגובות, הטענה בדבר תחולת סעיף 15(4) לחוק, הטענה כי התובע הוא
14 מעין "איש ציבור", ועוד.

15

16 137. התביעה נדחית.

17 התובע מחוייב בשכ"ט עו"ד הנתבעת במחצית השיעור הקבוע בסעיף 1.א. לתוספת
18 לכללי לשכת עורכי הדין (התעריף המינימלי המומלץ), תש"ס-2000. בפסיקת האמור
19 נתתי דעתי לכך שהנתבעת לא הסירה את הפרסום עם קבלת מכתבו הראשון של
20 התובע (אף שהדבר אינו מקים בנסיבות הענין עילה לפיצוי).

21

22 המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

23

24 ניתן היום, כ"ט בתשרי, תשס"ט (28 באוקטובר 2008), בהעדר.

25

תמר אברהמי, שופטת

26

27